

ΜΑΣΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΘΟΚ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
2020 • 2021

ΤΕΥΧΟΣ 2
ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

ΕΚΔΟΣΗ
ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Μαρία Ευσταθίου, Κυριακή Αργυρού, Δημήτρης Πήχας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Κυριακή Αργυρού, Δημήτρης Πήχας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΤΗΛΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Μαρίνα Μαλένη

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Δημήτρης Πήχας

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ / ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
grafish design (Κατερίνα Τσεβά)

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Τυπογραφείο Πλέτσας | Κάρδαρη

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2020 • 2021
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΘΟΚ
ΤΕΥΧΟΣ 2 / ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

ΜΑΣΚΑ

Περιεχόμενα

05 ΟΡΝΤΙΝΟ

07 EDITORIAL

08 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Ο Θάνατος του Εμποράκου του Άρθουρ Μίλλερ

10 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Αλέξανδρος Μαρτίδης

12 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Αντρέας Κουτσόφτας

14 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Γιώργος Καλογήρου

16 ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

Σε κρίσιμη κατάσταση του Αντώνη Γεωργίου

18 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Αιμίλιος Χαραλαμπίδης

21 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Ζωή Κυπριανού

22 ΣΚΗΝΗ 018

Αριστοφάνης τόσος δα! σε κείμενο Κώστα Σιβλέστρου και μουσική Χριστίνας Αργύρη

24 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Οι ηθοποιοί της παράστασης απαντούν

28 ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ

ΔΡΑΣΕΙΣ 2020-2021 | ΝΕΟΣ ΣΕ ΕΡΗΜΟ ΝΗΣΙ
Το παράδειγμα του δόκτορα Κόρτσακ του Ντέιβιντ Γκρεγκ

30 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Ελένη Ιωάννου

32 ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μια αρμαθιά κλειδιά που ξεκλειδώνουν την αλήθεια

36 «Εισ το όνομα της Τέχνης, της γιατρέσας, της μεγαλομάρτυρος!»

40 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΔΕΣΜΟΙ

Γνωριμία με το ETC

44 50 ΧΡΟΝΙΑ ΘΟΚ

*Επετειακό λεύκωμα
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Αντώνης Πετρίδης*

46 ΝΕΟ ΑΙΜΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Μιχάλης Καζάκας

47 ΠΑΛΙΑ ΦΡΟΥΡΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ / Ευτύχιος Πουλλαΐδης

48 ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

Φωτογραφικό αφιέρωμα / Αναγνώσεις

50 ΓΙΑ ΘΕΑΤΕΣ-ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

53 ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΣΤΟΝ ΘΟΚ

54 ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΘΟΚ

55 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Όρντινο

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Ο Θάνατος του Εμποράκου

του Άρθουρ Μίλλερ
Σκηνοθεσία: Νεοκλής Νεοκλέους
5.3.2021 – 25.4.2021
Τετάρτη, Παρασκευή-Κυριακή 18:00

Περιοδείες

Λεμεσός Πατίχειο Δημοτικό Θέατρο
23.4.2021, 24.4.2021, 18:00

Υπερπλισιμένες παραστάσεις

Ελληνικά
14.4.2021 (Λευκωσία)
Αγγλικά & τουρκικά
21.4.2021 (Λευκωσία), 23.4.2021 (Λεμεσός)

ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

Σε κρίσιμη κατάσταση

του Αντώνη Γεωργίου
Σκηνοθεσία: Αιμίλιος Χαραλαμπίδης
19.2.2021 – 18.4.2021
Τετάρτη, Παρασκευή-Κυριακή 18:00

Περιοδείες

Λεμεσός Θέατρο Ριάλτο
20.3.2021, 15:00, 18:00
21.3.2021, 15:00, 18:00

Πάφος Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου
23.3.2021, 18:00

Λάρνακα Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας
6.4.2021, 18:00

Υπερπλισιμένες παραστάσεις

Αγγλικά & τουρκικά
20.3.2021 (Λεμεσός, 18:00), 26.3.2021 (Λευκωσία)

ΣΚΗΝΗ 018

Αριστοφάνης τόσοσ δα!

του Κώστα Σιλβέστρου
Σκηνοθεσία: Κώστας Σιλβέστρος
Μουσική: Χριστίνα Αργύρη
11.10.2020 – 22.4.2021
Τρίτη-Παρασκευή 18:00, Σάββατο-Κυριακή 11:00

Περιοδείες

Πάφος Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου
10.4.2021, 15:00

Λεμεσός Πατίχειο Δημοτικό Θέατρο
17.4.2021, 15:00

Λάρνακα Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας
18.4.2021, 15:00

Υπερπλισιμένη παράσταση

Αγγλικά & τουρκικά
17.4.2021 (Λεμεσός)

ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ

Το παράδειγμα του δόκτορα Κόρτσακ

του Ντέιβιντ Γκρεγκ
Σκηνοθεσία: Γιάννης Καραούλης
22.11.2020 – 4.4.2021
Σάββατο 15:00, 18:00, Κυριακή 18:00

PODCAST

Οδύσσεια του Ομήρου, σε μετάφραση Δ. Ν. Μαρωνίτη

Ραψωδία ε | Δήμητρα Δημητριάδου
4.3.2021

Ραψωδία ζ | Ντίνος Λύρας
11.3.2021

Ραψωδία η | Χρύσανθος Χρυσάνθου
18.3.2021

Ραψωδία θ | Ντόρις Κυριακίδου
25.3.2021

Ραψωδία ι | Ερμίνα Κυριαζή
1.4.2021

Ραψωδία κ | Κώστας Δημητρίου
8.1.2021

Ραψωδία λ | Αννίτα Σαντοριναίου
15.4.2021

Ραψωδία μ | Προκόπης Αγαθοκλέους
22.4.2021

Ραψωδία ν | Γιώργος Μουσκοβίας
29.4.2021

Editorial

«Μα κι ο σεισμός βαθύτερη τη χτίση θεμελιώνει»*

Τώρα που καταγράφονται οι συνέπειες του σεισμού που προκαλούν τα τελευταία γεγονότα στο χώρο του θεάτρου και θα επιβληθούν όσα προβλέπονται από το νόμο για τις ιδιαίτερως ειδικθείς πράξεις που έχουν καταγγελθεί ή θα καταγγελθούν στο μέλλον, πρέπει να βρούμε το χρόνο για αναστοχασμό. Πρέπει να επανεξετάσουμε και να αναθεωρήσουμε ορισμένα –κακώς εννοούμενα– «εθιμικά δεδομένα» της θεατρικής δημιουργίας που ξέφυγαν από το μέτρο και καθιέρωσαν στρεβλές πρακτικές, ανάρμοστες συμπεριφορές, κακοποιητικές πράξεις. Δεν έχει καμία, επί της ουσίας, διαφορά εάν κάποιες από αυτές είναι βασισμένες στην εξουσιαστική επιβολή, ενώ κάποιες άλλες γίνονται στο όνομα της δημιουργικής διαδικασίας. Κανένα κίνητρο δεν είναι επαρκές για να τις κάνει αποδεκτές και κανένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, όσο υψηλό κι αν φαντάζει, δεν είναι άξιο για να τις δικαιολογήσει.

Ήρθε λοιπόν η ώρα να αναστοχαστούμε όλοι όσοι συμμετέχουμε σε αυτή τη δύσκολη δουλειά. Μια δουλειά που για να οδηγηθεί στο τελικό αποτέλεσμα απαιτεί την αναζήτηση των προσωπικών ορίων, τη δοκιμασία των διπροσωπικών σχέσεων, το δόσιμο της ψυχής, την αντοχή στην πιθανή αποτυχία, τη διαχείριση του ιλίγγου μπροστά στο κενό.

Ήρθε η ώρα να αναστοχαστούμε όσοι με κάποιον τρόπο, εκ της ιδιότητας, της «παλαιότητας» ή ακόμη και μιας συγκυρίας, κατέχουμε οποιαδήποτε μορφή εξουσίας μέσα σε μια κοινότητα ανθρώπων. Από πού πηγάζει αυτή η εξουσία; Πόσο προσωρινή και σχετική είναι και πώς μπορεί να τεθεί στην υπηρεσία του συνόλου; Άραγε τη διαχειριζόμαστε έτσι ώστε να οδηγήσει σε ένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα και, πρωτίστως, να επαληθεύσει τον ανθρωπιστικό χαρακτήρα της τέχνης του θεάτρου;

Ήρθε η ώρα να αναστοχαστούμε όσοι βρισκόμαστε στη θέση αυτού που οδηγεί, που πρέπει να οργανώσει και να διασφαλίσει την καλή λειτουργία της τέχνης μας. Προσφέρουμε συνθήκες που επιτρέπουν στους ανθρώπους να δημιουργήσουν; Έχουμε μηχανισμούς που επιβεβαιώνουν ότι όσα είναι υπό την ευθύνη μας εφαρμόζονται σωστά; Ενθαρρύνουμε τους ανθρώπους να μιλήσουν; Είμαστε έτοιμοι να ακούσουμε, να προστατεύσουμε, να πάρουμε μέτρα όταν χρειαστεί;

Μοιάζει πολύ άδικο και σίγουρα είναι πολύ στενόχωρο να δίνεται η εντύπωση ότι όλα όσα ακούγονται –και δυστυχώς καλλιεργούν ένα πολύ αρνητικό κλίμα– είναι ο κανόνας στο θέατρο. Όχι, είναι η εξαίρεση. Κανόνας στο θέατρο είναι η συνεργασία, η χαρά, ο αλληλοσεβασμός, η καθημερινή πάλη με το κείμενο και τα νοήματά του, το δόσιμο και η αλληλοϋποστήριξη, ο ιδρώτας, η δημιουργική αγωνία, η απογοήτευση πριν από την επιτυχία, η συγκίνηση, η αγάπη. Αυτός ο κανόνας επαληθεύεται καθημερινά στο θεατρικό σανίδι και στις σκηνές, κλειστές και ανοικτές, πολυτελείς και φτωχές, διαχρονικές και πρόσκαιρες. Εκεί όπου οι πραγματικοί θεατράνθρωποι έβαλαν γερά θεμέλια για μια τέχνη που γοπεύει 25 αιώνες τώρα. Ένας –ακόμη– σεισμός ήρθε να ταρακουνήσει και να δοκιμάσει αυτά τα θεμέλια. Μένει να αποδειχτεί πόσο γερά είναι. Και είναι μια ευκαιρία, όπως λέει και ο ποιητής, πάνω στις βάσεις τους να θεμελιώσουμε μια «βαθύτερη χτίση».

* Άγγελος Σικελιανός, «Γιατί βαθιά μου δόξασα»

Φωτογραφία: ©Δημήτρης Βαπίης

Ο Θάνατος του Εμποράκου

του Άρθουρ Μίλλερ

**Δεν είμαι γεννημένος ηγέτης. Ούτε κι εσύ!
Ένας φουκαράς ήσουνα πάντοτε.
Ένας εμποράκος που δούλεψε σκληρά
και στο τέλος δεν κατάφερε τίποτα.
Όπως οι περισσότεροι γύρω μας.**

Μια από τις κορυφαίες στιγμές της σύγχρονης αμερικανικής δραματουργίας, μια τραγωδία του απλού ανθρώπου, ένα έργο για την πτώση και τη διάψευση των ιδανικών, που πραγματεύεται την αποτυχία των προτύπων της ευτυχίας, με επίκεντρο τη συγκρουσιακή σχέση πατέρα-γιου.

Ο εμποράκος Ουίλλυ Λόμαν, στην έβδομη δεκαετία της ζωής του, είναι πλέον ανίσχυρος να διατηρήσει την απόδοσή του στην εργασία του και να συντηρήσει την οικογένειά του. Επιπλέον, οι προσδοκίες που εναπόθεσε στους γιους του για επαγγελματική και κοινωνική καταξίωση διαψεύδονται μία προς μία. Ξεθωριασμένος σωματικά και ψυχικά, βυθίζεται σε αναμνήσεις, σκέψεις και ονειροπολήσεις, που εισβάλλουν σαν σφήνες στο παρόν του, συνυπάρχουν μαζί του και καθορίζουν με τον πιο δραματικό τρόπο το μέλλον όλων τους.

Ο σκηνοθέτης Νεοκλής Νεοκλέους, με απόλυτο σεβασμό στην αρχιτεκτονική του κειμένου, μα και με φαντασία, αναδεικνύει νέες διαστάσεις, φωτίζει νέες περιοχές και «συνομιλεί» με σημερινούς προβληματισμούς. Μαζί του έμπειροι και νεότεροι ηθοποιοί συνθέτουν ένα εξαιρετικό σύνολο ερμηνευτών που καλείται να μεταφέρει στη σκηνή το σύμπαν του Άρθουρ Μίλλερ, ενός από τους πιο σημαντικούς συγγραφείς που γνώρισε ο προηγούμενος αιώνας.

Μετάφραση
ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ-ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΕΡΑΧΑΣ

Σκηνοθεσία
ΝΕΟΚΛΗΣ ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ

Επεξεργασία κειμένου
ΝΕΟΚΛΗΣ ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ-ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΕΣΙΗΤΗ

Σκηνικά
ΣΑΒΒΑΣ ΜΥΛΩΝΑΣ

Κοστούμια
ΡΕΑ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Μουσική σύνθεση
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Σχεδιασμός φωτισμών
ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΑΡΤΑΡΗΣ

Βοηθός σκηνοθέτη
ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΕΣΙΗΤΗ

Παίζουν
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΙΟΛΑΡΗ, ΝΙΚΗ ΔΡΑΓΟΥΜΗ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΟΥΤΣΟΦΤΑΣ, ΠΑΝΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ
ΛΕΑ ΜΑΛΕΝΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΡΤΙΔΗΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΑΪΜΗΣ, ΝΕΟΚΛΗΣ ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ
ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΟΥ, ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Παραστάσεις

Λευκωσία: Θέατρο ΘΟΚ, Αίθουσα Εύης Γαβριλίδης
Από 5 Μαρτίου 2021

**Το «αμερικανικό όνειρο»
είναι το χρυσωμένο χάπι
του καπιταλισμού,
ώστε το μεγάλο ψάρι να
τρώει πάντοτε το μικρό.**

Ο Θάνατος ΤΟΥ Εμποράκου

Συνέντευξη
Αλέξανδρος Μαρτίδης

Ο Μπιφφ φαίνεται πως κουβαλά ένα φορτίο στους ώμους του: τις προσδοκίες και τα όνειρα του πατέρα του. Πώς διαχειρίζεται αυτό τον εσωτερικό διχασμό;

Ο Μπιφφ έχει έρθει σε επαφή με τον εσώτερό του κόσμο και έχει συνειδητοποιήσει τι είναι πραγματικά. Σε αντίθεση με την υπόλοιπη οικογένεια, που εθελουφλεί, προσπαθεί με ήπιο τρόπο να μεταφέρει αυτή την αλλαγή του χωρίς να διαταράξει τις ισορροπίες, όμως η εξομολόγηση της μητέρας του σε σχέση με τον πατέρα και τις αυτοκτονικές του τάσεις δεν του επιτρέπουν να πει αυτό που θέλει, με αποτέλεσμα οι εσωτερικές του συγκρούσεις να αυξάνονται, να εντείνονται. Στην προσπάθειά του να «σταματήσει ένα φορτηγό χωρίς φρένα», συγκρούεται με όλους, και κυρίως με τον πατέρα του, φτάνει σε μια εξομολόγηση ευνουχισμού και παραθέτει τι ακριβώς νιώθει όλα αυτά τα χρόνια, φτάνοντας εντέλει στην κάθαρση.

Σε ποιο σημείο εντοπίζεται η ρωγμή ανάμεσα στη σχέση πατέρα και μεγάλου γιου;

Εξαιτίας μιας αναπάντεχης στιγμής, κατέρρευσε το πρότυπο του πατέρα όπως το είχε πλάσει μέσα του ο γιος, με αποτέλεσμα οι δυο τους να κουβαλούν επί χρόνια ενοχές για διαφορετικούς λόγους, αλλά με ίδιο παρονομαστή. Η βιαιοπραγία του Μπιφφ κατά του Ουίλλυ σηματοδοτεί το χάσμα ανάμεσά τους, δημιουργώντας αναπάντητα ερωτήματα.

«Πατέρα, είμαι μια σταγόνα μέσα στον ωκεανό! Όπως κι εσύ!» Γιατί καταλήγει σε αυτή τη διαπίστωση ο Μπιφφ;

Γιατί αντιλαμβάνεται ότι οι Λόμαν δεν είναι ο κεντρικός άξονας του κόσμου. Ξεστομίζει αυτή τη φράση στον Ουίλλυ σε μια προσπάθεια αφύπνισης από το λήθαργο στον οποίο βρίσκεται, πεπεισμένος ότι το «αμερικανικό όνειρο» είναι το χρυσωμένο χάπι του καπιταλισμού, ώστε το μεγάλο ψάρι να τρώει πάντοτε το μικρό.

Ποιες δεξιότητες αναπτύσσει ένας νέος ηθοποιός σε έναν πολυμελή θίασο;

Μαθαίνεις να συνυπάρχεις όχι μόνο ως προς το άθροισμα, αλλά κυρίως ως προς το βίωμα της ομαδικότητας, της δημιουργίας και της αλληλένδετης δοτικότητας.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Χρόνια αιώνια και ανοδικά, ώστε να μη χαθεί ποτέ ο πολιτισμός και οι πολύτιμες στιγμές που μπορούμε να μοιραζόμαστε απλόχερα μέσα από το κανάλι σύνδεσης που δημιουργείται μεταξύ ηθοποιού και θεατή.

Ένας για όλους
και όλοι
για έναν

Ο Θάνατος του Εμποράκου

Συνέντευξη
Αντρέας Κουτσόφτας

Πού στέκεται ο Χάππυ αναφορικά με τον Μπιφφ; Τι προσφέρει στη σχέση αυτή και πώς τη συμπληρώνει;

Ο Χάππυ είναι ένας ενήλικας που παραμένει ακόμα έφηβος. Θα τον παρομοίαζα με κλώνο του Ουίλλυ, σε σχέση με τον τρόπο που αντιλαμβάνεται τον κόσμο και την κοινωνία, αλλά και τις «αρχές» που του δίδαξε και του φύτεψε απ' όταν ήταν παιδί. Έχει μάθει να περιμένει τις καλύτερες μέρες, χωρίς όμως να κάνει κάτι για να φτάσει σ' αυτές. Σε αντίθεση με τον Μπιφφ, δεν έχει έρθει ποτέ σε επαφή με την πραγματικότητα, παρά το γεγονός ότι ζει τη «σκληρή πραγματικότητα» σε όλους τους τομείς της ζωής του. Στο μυαλό του φαντάζει παροδικός εφιάλτης. Δεν έχει αναζητήσει το βαθύτερο νόημα της ύπαρξής του, κι έτσι δεν υπάρχει κίνητρο ούτε πρόθεση ώστε να εξελιχθεί πνευματικά. Έμαθε πως επιτυχία είναι το χρήμα και πως για να το αποκτήσεις αρκεί να αρέσεις. Οι προσδοκίες του στρέφονται στις λύσεις που μπορεί να φέρει ο Μπιφφ, γιατί από μικρός έμαθε να ζει στη σκιά του, και η αναγνώρισή του εξαρτάται από τις επιτυχίες του μεγαλύτερου, «αρεστού και ικανού» αδερφού. Όλο αυτό οδηγεί σε μια σχέση εξάρτησης. Η αλλαγή του Μπιφφ ταρακουνά τον Χάππυ, με τον δεύτερο να προσπαθεί να τον επαναφέρει στην ουτοπική πραγματικότητα του πατέρα τους.

«Κι όμως, νιώθω μοναξιά, που να πάρει ο διάβολος. Ολομόναχος», ομολογεί ο Χάππυ. Γιατί; Τι είναι αυτό που λείπει από τη ζωή του;

Ο Χάππυ νιώθει μόνος γιατί στην ουσία ήταν πάντα μόνος. Η οικογένειά του –και συγκεκριμένα ο πατέρας του– ποτέ δεν είχε προσδοκίες από αυτόν· κανείς δεν ασχολήθηκε μαζί του ουσιαστικά. Παρά τις προσπάθειές του να αποδείξει την αξία του, παρά την έντονη επιθυμία του να στραφούν για λίγο οι προβολείς σ' αυτόν, η παρουσία του γίνεται αισθητή μόνο όταν προωθεί μέσα από τη δράση του τον Μπιφφ. Η χειριστική στάση του Ουίλλυ δεν τον άφησε να ολοκληρωθεί σαν προσωπικότητα. Αυτό που πρέπει να ανακαλύψει για να γεμίσει το τεράστιο κενό του είναι ο ίδιος του ο εαυτός.

Ποιες δεξιότητες αναπτύσσει ένας νέος ηθοποιός σε έναν πολυμελή θίασο;

Την εξής μία: ένας για όλους και όλοι για έναν.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Εύχομαι αλλά 50 κι ακόμα παραπάνω. Χρόνια πολύχρωμα, χρόνια φωτεινά. Και να παλέψει! Να παλέψει για να κρατήσει ζωντανό το θέατρο μέσα στην αρρώστια της εποχής. Γιατί μετά τη βροχή έρχεται η άνοιξη. Γιατί το θέατρο είναι άνοιξη.

Η έμπνευση προκύπτει
από τη συνεχή δουλειά,
τη μελέτη, το στοχασμό.

Φωτογραφία: ©Κωνσταντίνος Χρίστου

Ο Θάνατος ΤΟΥ Εμποράκου

Συνέντευξη
Γιώργος Καλογήρου

Ποιες εικόνες σάς ήρθαν κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης και των προβών για το *Θάνατο του Εμποράκου*;

Οι πρώτες εικόνες που μου ήρθαν στο μυαλό πρωτοδιαβάζοντας το έργο ήταν ανάμεικτες εικόνες εκείνης της εποχής και του σήμερα. Ακριβώς γιατί είναι ένα έργο σημερινό – κι ας γράφτηκε το '49.

Πώς μια αχνή, αδιαμόρφωτη ιδέα γίνεται συγκεκριμένο μουσικό μοτίβο; Πώς μια εικόνα ή μια φράση γίνονται μουσική;

Μια αχνή μουσική σκέψη γεννά τη συνέχεια της και φτιάχνεται το μοτίβο ή η μουσική φράση. Αυτό, βέβαια, κάποτε γίνεται υπό την καθοδήγηση του συνθέτη· και κάποτε ο συνθέτης είναι υπό την καθοδήγηση αυτής της γέννας.

Δεν μπορεί ο συνθέτης να κατανοήσει από πού προκύπτουν οι ιδέες. Το μόνο σίγουρο είναι πως, πέρα από το ταλέντο του κυρίως, η έμπνευση προκύπτει από τη συνεχή δουλειά, τη μελέτη, το στοχασμό.

Τι ακούσατε, τι είδατε και τι διαβάσατε για να συμπληρώσετε τη δημιουργική σας εργασία προτού καθίσετε στο πιάνο;

Αν εννοείτε για να γράψω τη μουσική της παράστασης, δούλεψα πολύ πριν ξεκινήσω να γράφω. Άκουσα ό,τι μουσική γράφτηκε γι' αυτή την παράσταση. Μελέτησα όσο μπορούσα αρμονία της τζαζ, για να δοθεί το πχόχρωμα του χώρου και του τόπου – σύμφωνα, βέβαια, και με τις οδηγίες του σκηνοθέτη. Αυτό με κάνει να γνωρίζω συνεχώς νέα πράγματα. Επίσης είδα ταινίες της εποχής που γράφτηκε το έργο. Δεν θα μπορούσα, ασφαλώς, να γράψω μουσική ωσάν να είμαι ένας Αμερικανός συνθέτης.

Ποιοι είναι οι μουσικοί άξονες πάνω στους οποίους κινηθήκατε για να δημιουργήσετε τη μουσική της παράστασης;

Κινήθηκα γύρω από έναν και μόνο άξονα: στην τζαζ αρμονία εκείνης της εποχής, χωρίς αυτό να σημαίνει πως έγραψα μια μουσική του '49. Τα μουσικά στοιχεία του '49 συνυπάρχουν με τις μουσικές που ακούω σήμερα.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ
Εύχομαι ο ΘΟΚ να παραμείνει ένας άξιος φορέας παιδείας. Τον χρειαζόμαστε!

Σε κρίσιμη κατάσταση

του Αντώνη Γεωργίου

**Είντα που έπαθες;
Είπαν μου οι γιατροί ότι εσείροτέρειες,
πρέπει να παλέψεις, ακούεις, μεν τα παρατάς!
Άμμα, εννά τα καταφέρουμε,
εννά πάσιν ούλλα καλά.
Εκουράστηκες; Μεν σταματάς.
Οι ορτάνσιες σου, ποια τες κλαδεύκει;
Αθυμούμαι που μου έλεες πως ήβρες μια που
ήξερε, το μυστικό τους εν το κλάδεμα, ελάλες
μας πάντα, πρέπει να ξυπνήσεις να μου πεις
πού να την έβρω. [...]
Όι να μου φύεις, να ξυπνήσεις, να βρεθεί
ο σταυρός σου, οι ορτάνσιες σου εννά
θέλουν κλάδεμα.**

Έξω από την εντατική ενός νοσοκομείου, πέντε πρόσωπα περιμένουν νέα για τους αγαπημένους τους που δίνουν αγώνα για να κρατηθούν στη ζωή. Σε μια κατάσταση διαρκούς αναμονής, καλούνται να διαχειριστούν τη θλίψη που τους κατακλύζει και που οξύνει τα δικά τους συναισθήματα, τις αδυναμίες, τις επιθυμίες και τις δυσκολίες τους.

Το βαθιά εξομολογητικό νέο έργο του Αντώνη Γεωργίου, γραμμένο στην κυπριακή διάλεκτο, βάζει στο επίκεντρο ανθρώπους οι οποίοι βιώνουν σε πυκνό χρόνο τα όρια μιας πραγματικότητας τόσο άστατης όσο και η ίδια η ανθρώπινη ζωή. Ένα συγκλονιστικά επίκαιρο σχόλιο για τη μεταϊχμιακή φάση της κοινωνίας μας και τον αγώνα μας μέσα σε ένα ρευστό τοπίο όπου οι νίκες είναι αισθητά λιγότερες από τις ήττες, για το κοινό βίωμα του ενδεχόμενου της απώλειας και τη ζωτική μας ανάγκη για επαφή και επικοινωνία.

Ο σκηνοθέτης Αιμίλιος Χαραλαμπίδης προσεγγίζει με ευαισθησία το έργο του Γεωργίου, έχοντας στο πλευρό του μια δυνατή ομάδα ηθοποιών που καλούνται να δώσουν υπόσταση σε χαρακτήρες και πρόσωπα γνώριμα, που ζουν καταστάσεις εξίσου γνώριμες, καταστάσεις οριακές, κρίσιμες, πλην όμως βαθιά ανθρώπινες.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΠΡΩΤΗ

Σκηνοθεσία
ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Σκηνικά
ΣΩΣΑΝΝΑ ΤΟΜΑΖΟΥ

Κοστούμια
ΕΛΕΝΗ ΤΖΙΡΚΑΛΛΗ

Μουσική
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

Κίνηση
ΕΥΑ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Σχεδιασμός βιντεοπροβολών
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΛΑΡΚΟΣ

Σχεδιασμός φωτισμών
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ

Βοηθός σκηνοθέτη
ΜΑΡΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Παίζουν
ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΖΑΚΑΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ
ΖΩΗ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ, ΑΝΤΩΝΙΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΝΑΤΙΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, ΧΑΡΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Παραστάσεις

Λευκωσία: Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή
Από 19 Φεβρουαρίου 2021

Η παράσταση είναι ακατάλληλη για ανηλίκους.

Η γλυκύτητα
και η καλοσύνη
μπορούν εντέλει
να επικρατήσουν;

Ίσως.

Αν τους δίνουμε
τη δυνατότητα
να ευδοκιμήσουν,
θα άνθιζαν;

Σε κρίσιμη κατάσταση

Συνέντευξη
Αιμίλιος Χαραλαμπίδης

**Σας ανατέθηκε η σκηνοθεσία του έργου
Σε κρίσιμη κατάσταση του Αντώνη Γεωργίου.
Ποιο ήταν το πλαίσιο της συνεργασίας σας
με τον συγγραφέα;**

Με τον Αντώνη Γεωργίου μας συνδέει μια γερή φιλία χρόνων. Η ανάθεση αυτή είναι η πρώτη μας καλλιτεχνική συνεργασία. Ο Αντώνης είναι ένας από τους συγγραφείς της γενιάς του που αρθρώνουν λόγο με ουσία, καθιστώντας άκρως τιμητική για μένα την πρόταση που μου έκανε ο ΘΟΚ και ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής του να ζωντανέψω αυτό το ολοκαίνουργιο έργο. Με την ανάληψη της ανάθεσης, είχαμε συστηματική επικοινωνία με τον συγγραφέα ως προς την κατάληξη της τελικής μορφής του έργου. Και εδώ σημειώθηκε μια τρομακτική σύγκλιση απόψεων, που σηματοδότησε από την αρχή το κλίμα της επαγγελματικής μας πλέον σύμπλευσης. Η ίδια ένταση, ως προς την εμπλοκή και τη στήριξη με τον συγγραφέα, συνεχίστηκε σε όλα τα στάδια των δοκιμών. Ο Αντώνης υπήρξε για μένα ένα ανεκτίμητο στήριγμα και μια πολυτέλεια που δεν μπορεί να υπάρχει πάντοτε σε όλες τις παραγωγές.

**Σε ποιους άξονες κινηθήκατε σε ό,τι αφορά
την προσέγγισή σας;**

Το έργο δομείται σε σκηνές και μονολόγους, άρα η διαφοροποίηση αυτή υιοθετείται σκηνικά, υποκριτικά, ρυθμικά και φωτιστικά. Στις σκηνές ξετυλίγεται η πλοκή, ενώ οι μονόλογοι κρατούν μια διάθεση εξομολογητική, αφού απευθύνονται στους οικείους ασθενείς των χαρακτήρων, οι οποίοι βρίσκονται σε κρίσιμη κατάσταση στην εντατική μονάδα ενός νοσοκομείου κάπου στην Κύπρο. Κυρίως όμως στους μονολόγους εμφανίζεται μια ευκαιρία ώστε οι χαρακτήρες να συνομιλήσουν με τον ίδιο τους τον εαυτό. Μια άλλη σημαντική παράμετρος που υποβόσκει σε όλο το έργο είναι αυτή του φόβου και της εύκολης μετακίνησης από τη φαινομενική ηρεμία στη βιαιότητα, ως έντονο χαρακτηριστικό μιας κοινωνίας στην οποία ο αδύνατος γίνεται πανεύκολα θύμα στα χέρια του δυνατότερου. Το οικόσιτο σκυλί που μπορεί να μετατραπεί σε λύκο και να σε κατασπαράξει. Η εναλλαγή της σκληρότητας με την απόλυτη τρυφερότητα, που ενδεχομένως μπορεί και να δώσει τις απαιτούμενες λύσεις, παρατίθεται σε μια φωτογραφική σκιαγράφιση του κόσμου που μας εμπεριέχει, που μας καταπίνει, που μας ξερνά, αφού πρώτα μας διαλύσει. Η γλυκύτητα και η καλοσύνη μπορούν εντέλει να επικρατήσουν; Ίσως. Αν τους δίνουμε τη δυνατότητα να ευδοκιμήσουν, θα άνθιζαν;

**Ποιες είναι οι πέντε μικροϊστορίες που
ξεδιπλώνονται στην παράσταση;**

Η ιστορία της αυτοθυσίας ως κάτι το φυσιολογικό και αναμενόμενο, και η συντριβή μπροστά στη συνειδητοποίηση της αποτυχίας.

Η ιστορία της αντιμετώπισης του εαυτού με την επιλογή προς τη ζωή και την ευτυχία και όχι προς το βυθό, που ήταν η μόνη χαραγμένη πορεία στο δρόμο του ατόμου.

Η ιστορία της αναγκαστικής μετάβασης στη βίαιη ενηλικίωση, ως υποχρέωση και ως μονόδρομος, αλλά και η γνώση της αναπόφευκτης επικείμενης μετωπικής σύγκρουσης. Η ιστορία του θύματος που μετατρέπεται σε θύτη, ίσως και εκούσια, προσπαθώντας να χωρέσει το σαρκίο του σε ξένα καλούπια.

Η ιστορία του αέναου κυνηγητού της βαθύτερης ουσίας του εγώ, της ισορροπίας της ταυτότητας, της επιβίωσης, της χάραξης ενός δρόμου μακριά από τη θλίψη.

Πόσο οικουμενική και πόσο εγχώρια είναι η θεματική του έργου;

Είναι ένα έργο που ομιλεί την τοπολαλιά μας, γλωσσικά αλλά και θεματολογικά. Το κοινό μπορεί σκηνικά να κατανοήσει αυτούς τους χαρακτήρες επειδή τους αναγνωρίζει μέσα από την καθημερινότητά του. Βρίσκονται δίπλα μας, είμαστε εμείς στη γεωγραφία αυτή, στην αντιληπτότητα αυτής της πραγματικότητας, της δικής μας. Με ιδιαίτερες ειδικές, που αγγίζουν όμως αρχετυπικές συμπεριφορές, δράσεις και αντιδράσεις που έχουν παντού ισχύ και αντίκτυπο. Γι' αυτόν το λόγο αποκτά το συγκεκριμένο έργο μian οικουμενικότητα και κατακτά δικαιωματικά, θεωρώ, μια επάξια θέση δίπλα σε άλλα σύγχρονα έργα που γράφονται τώρα και ανεβαίνουν στο εξωτερικό.

Ασχολείστε ενεργά με προγράμματα και δράσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη της θεατρικής γραφής. Ποια είναι η εκτίμησή σας για το μέλλον της θεατρικής γραφής στην Κύπρο;

Η θεατρική γραφή στην Κύπρο αναζητεί τη διαδικασία ανακάλυψης της ταυτότητάς της, αφού βρίσκεται ακόμα σε προεφηβική μορφή, κατά την άποψή μου, έχοντας μian έντονη τάση να ακμάσει και να παραγάγει έργο. Μπορεί να υπήρχαν και πιο παλιά συγγραφείς που ασχολήθηκαν και με το θέατρο, τα τελευταία χρόνια όμως παρατηρείται μια πολύ πιο ενεργή ενασχόληση με αυτό το αντικείμενο από πολύ περισσότερα άτομα, νέα στην πλειοψηφία τους. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως κάτι θετικό, αφήνοντας ταυτόχρονα μια υπόσχεση για μελλοντικούς καρπούς. Δεν νοείται θέατρο που να μην έχει και να μην ακούει τη φωνή του τόπου του. Οι παραστάσεις του κυπριακού έργου θα πρέπει να αποδείξουν την αξία του και το λόγο ύπαρξής του, ώστε να εδραιώνεται σταθερά στη συνείδηση του κυπριακού κοινού.

Εκτός από σκηνοθέτης, είστε και ακαδημαϊκός. Πώς μπολιάζει η εμπειρία σας στο θέατρο το εκπαιδευτικό σας έργο; Πώς συμπλέκονται αυτές οι δύο ιδιότητες;

Με πολύ δημιουργικό τρόπο, θα έλεγα, γιατί όντως μεταφέρω τις θεατρικές μου περιπλανήσεις στη διδασκαλία μου με διάφορους τρόπους. Είτε με τη διδασκαλία συναφών με το θέατρο μαθημάτων είτε με τη χρήση του θεάτρου (της δραματουργικής ανάλυσης θεατρικού κειμένου) ως εργαλείου στην αξιολόγηση ενός τρίτου μαθήματος. Το κέρδος είναι πολλαπλό, γιατί οι φοιτητές μου, που δεν έχουν το θέατρο ως βασική σπουδή τους, ανακαλύπτουν έναν άγνωστο και εντυπωσιακό κόσμο που τους προκαλεί και προσκαλεί να τον γευτούν και να τον εξερευνήσουν και στη σκηνική εκδοχή του.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Μακάρι να είναι γεμάτα με έμπνευση, με ανθρώπους, με ιδέες, με ομορφιά, με κίνηση προς τα εμπρός, με δράση, με χαρά, με συγκέντρωση, με φαντασία, με συμπόνια, με σταθερότητα, με έργα καινούργια, με έργα παλιά, με γέλιο, με κριτική ματιά, με δάκρυα κάποτε, με ανακούφιση, με ενθουσιασμό, με θαυμασμό.

Σε κρίσιμη κατάσταση

Συνέντευξη
Ζωή Κυπριανού

Είναι μια παραγωγή που θα μείνει για πάντα χαραγμένη μέσα μου.

Τι νέο σας αποκάλυψε, σε επαγγελματικό ή και προσωπικό επίπεδο, η συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη παραγωγή;

Στη συγκεκριμένη παραγωγή συνεργάστηκα για πρώτη φορά με τους συγκεκριμένους συναδέλφους και συντελεστές, μέσα σε ένα περίεργο κλίμα εγκλεισμού λόγω πανδημίας, με πολλή αγωνία για το αν θα καταφέρναμε τελικά να κάνουμε την πρεμιέρα μας. Πρόβες, διακοπή, ξανά πρόβες και, ευτυχώς, πρεμιέρα. Παραστάσεις απογευματινές με 50 άτομα και μεγάλη συναισθηματική φόρτιση, λόγω προσωπικών βιωμάτων του καθενός από εμάς. Είναι μια παραγωγή που θα μείνει για πάντα χαραγμένη μέσα μου.

Εργάζεστε επί χρόνια με εγκλειστούς, με ανθρώπους «αθέατους». Τι σημαίνει γι' αυτούς η ενασχόλησή τους με το θέατρο;

Άνθρωποι αθέατοι στην κοινωνία μας. Σίγουρα! Άνθρωποι που βρίσκονται λίγα ή και πολλά χρόνια σε εγκλεισμό, στερούνται την ελευθερία τους και επιλέγουν να χρησιμοποιούν τον «ελεύθερο» χρόνο τους στο θέατρο. Επιλέγουν να γίνουν ομάδα με κοινό στόχο. Επιλέγουν τη διαδρομή μέσω της οποίας θα αποδείξουν στον εαυτό τους και στους άλλους ότι έχουν δικαίωμα μιας δεύτερης ευκαιρίας στη ζωή. Είναι πολύ σημαντικό ότι μέσα από το θέατρο νιώθουν ελεύθεροι.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Εύχομαι στον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου ακόμα καλύτερες και πιο όμορφες παραγωγές, με όλο και περισσότερο κόσμο στο θέατρο.

Αριστοφάνης Τόσος δα!

Μια μουσική παράσταση

Κείμενο: **Κώστας Σιλβέστρος**

Μουσική: **Χριστίνα Αργύρη**

Τα παιδιά μας τα εκπαιδεύουν οι δάσκαλοι και τους δασκάλους οι ποιητές.

Ο *Αριστοφάνης τόσος δα!* σας υποδέχεται ξανά, προσαρμοσμένος στο Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ, για να σας προσφέρει μια εμπειρία γεμάτη μουσική, χρώματα και δράση, με πνεύμα, σπιρτάδα και άφθονο γέλιο.

Μια παράσταση γεμάτη μουσική, χρώματα και δράση, μέσα από ένα πρωτότυπο κείμενο του Κώστα Σιλβέστρου βασισμένο σε έργα του Αριστοφάνη (*Ειρήνη, Βάτραχοι, Όρνιθες*).

Με φαντασία και ευρηματικότητα αναπλάθεται μοναδικά ο θαυμαστός και παραμυθένιος κόσμος του αρχαίου κωμωδιογράφου, από τον οποίο δεν απουσιάζει το παιχνίδι, το όνειρο και οι αναφορές στη σημερινή πραγματικότητα.

Η ζωνρή και φασαριόζικη «συμμορία» του σκηνοθέτη ξεδιπλώνει το ταλέντο της, έτοιμη να μοιραστεί μοναδικές στιγμές γέλιου με τους μικρούς και μεγάλους μας φίλους.

Παίζουν
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ
ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΥΑΓΟΡΟΥ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΗΣ, ΚΛΕΙΤΟΣ ΚΩΜΟΔΙΚΗΣ
ΕΛΕΝΗ ΣΙΔΕΡΑ, ΣΤΕΛΛΑ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ
ΜΑΡΙΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Παραστάσεις

Λευκωσία: Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ
Από 21 Φεβρουαρίου 2021

Η παράσταση τελειώνει και γίνεστε ξανά,
με έναν μαγικό τρόπο, παιδιά.

**/ Ποια θα ήταν η πρώτη ερώτηση
που θα κάνατε στους γονείς σας;**

**// Τι θα λέγατε στους φίλους και στις φίλες
σας για να έρθουν να τη δουν;**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ

/ Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το Θέατρο-APP,
να πατήσουμε Replay και να ξαναδούμε την παρά-
σταση; Μου άρεσε τόσο πολύ! Θέλω να τη βλέπω
κάθε μέρα!

// Έχει πολλά βατραχάκια που τραγουδούν και
χορεύουν και παίζουν μουσικά όργανα, κάνουν
αταξίες και είναι πάρα πολύ αστεία! Και πουλιά σε
όλα τα χρώματα, μεγάλα και μικρά! Έχει ένα γαϊδα-
ράκο που τραγουδά ραπ και έναν Ηρακλή που κάνει
γυμναστική!

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

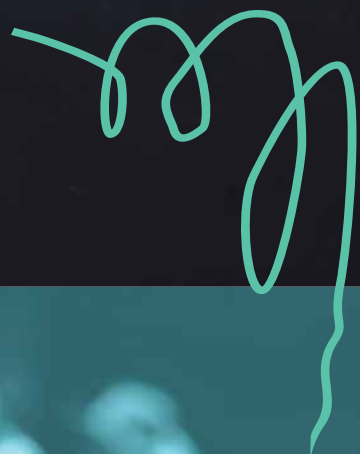
/ Μπορούμε να έχουμε τα τραγούδια της παράστα-
σης σε CD και να τα ακούμε στο σπίτι;

// Πηγαίνετε να τους δείτε! Θα γελάσετε με την
ψυχή σας και θα περάσετε υπέροχα!

Οι ηθοποιοί απαντούν

24

ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΥΑΓΟΡΟΥ

/ Πώς μπορούν οι άνθρωποι να μιλάνε με τα ζώα;

// Είναι πολλά παραμύθια μαζί, στα οποία συμβαίνουν
πάρα πολλά πράγματα! Ένα έχω να σας πω: Βρεκεκέξ
κουάξ κουάξ, τσίου τσίου κικιρί!

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΗΣ

/ Πώς θα γίνει να μη γίνω ποτέ βατράχι, χωρίς μυαλό
και κρίση;

// Ελάτε να δείτε μια παράσταση χειροποίητη, φτιαγμέ-
νη από το υλικό των ονείρων.

Οι ηθοποιοί απαντούν

26

ΣΤΕΛΛΑ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

Αριστοφάνης τόσοσ δα,
γεμάτος απ' αγάπη,
ταλέντο, μπρίο και χορό,
μα κύλησε ένα δάκρυ.

Έτσι 'ναι, μάνα, η ζωή
χορός συναισθημάτων;
Τόση μαγεία έχει η ζωή
στο φως που είν' από κάτω;

Έτσι είν' αυτή η παράσταση,
φεύγεις γεμάτος δέος:
σ' αυτούς τους σάπιους τους καιρούς
είναι το μόνο χρέος.

27

ΚΛΕΙΤΟΣ ΚΩΜΟΔΙΚΗΣ

/ Μαμά μπορούμε να ξανάρθουμε;

// Τέλεια παράσταση! Πες στη μαμά σου να σε πάει. Είναι κάποιος –δεν θυμάμαι πώς τον λένε– και κρατάει ένα κινητό και κάνει ό,τι θέλει. Παγώνει τους ανθρώπους, κάνει τα ζώα να μιλάνε και να τραγουδάνε. Α, θυμήθηκα! Αριστοφάνη τον λένε και είναι τόσοσ δα!

ΕΛΕΝΗ ΣΙΔΕΡΑ

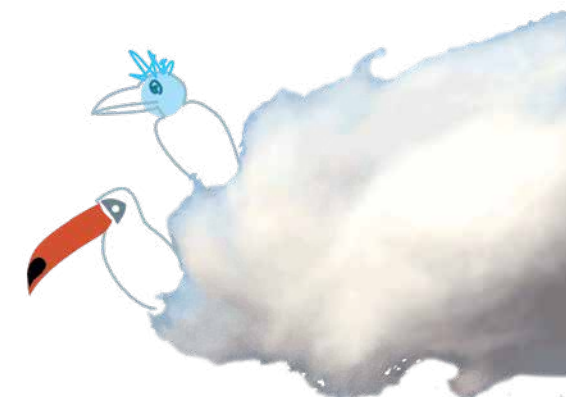
/ Πώς γίνεται άνθρωποι και ζώα να μιλούν την ίδια γλώσσα;

// Να το δείτε γιατί είναι μια παράσταση για όλες τις ηλικίες. Θα το απολαύσετε εξίσου μεγάλοι και παιδιά.

ΜΑΡΙΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

/ Γιατί οι άνθρωποι προτιμούν τον Πλούτο από την Ειρήνη; Γιατί με τόση ευκολία κάνουμε Πόλεμο;

// Το θέατρο ήταν, είναι και θα είναι πάντα μια ασφαλής διέξοδος, ένας εμπνευσμένος τρόπος να δούμε την καθημερινότητα από μια καινούργια οπτική γωνία – πόσο μάλλον τώρα.

Φωτογραφίες: ©Χάρης Ιωάννου

Το παράδειγμα του δόκτορα Κόρτσακ

του Ντέιβιντ Γκρεγκ

*Τα εκπαιδεύσα καλά. Για έναν τέλειο κόσμο.
Πώς θα επιβιώσουν σε αυτόν εδώ;*

Τελευταίες μέρες στο ορφανοτροφείο του γιατρού και παιδαγωγού Γιάνους Κόρτσακ στο γκέτο της Βαρσοβίας, το 1942. Λίγο πριν την αποστολή των παιδιών στο στρατόπεδο συγκέντρωσης της Τρεμπλίνκα, ένα καινούργιο μέλος, ο Άτζιο, ένα αγόρι μεγαλωμένο στους δρόμους, θα κάνει τον Κόρτσακ να αναρωτηθεί τι νόημα έχουν όσα δίδαξε στα «παιδιά» του.

Ο Σκοτσέζος συγγραφέας Ντέιβιντ Γκρεγκ εξετάζει την αξία της δικαιοσύνης και της αξιοπρέπειας σε έναν κόσμο όπου κάθε ανθρώπινη ιδιότητα μοιάζει να χάνεται. Η παράσταση αναδεικνύει με ευαισθησία τους δεσμούς αγάπης και αλληλοσεβασμού ανάμεσα στον «γερο-δόκτορα» και στους «μικρούς ανθρώπους», όπως ο Κόρτσακ αποκαλούσε τα παιδιά. Μια ωδή στην ανθρωπιά, στο μεγαλείο της προσφοράς και στην ανεξάντλητη δύναμη της αγάπης, και ένα ουσιαστικό μάθημα για τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη και τον αγώνα για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΠΡΩΤΗ

Μετάφραση
ΣΟΦΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ – ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΟΥΛΗΣ

Σκηνοθεσία
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΟΥΛΗΣ

Δραματουργία
ΕΛΕΝΗ ΜΟΛΕΣΚΗ

Σκηνικά-Κοστούμια
ΕΛΕΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Μουσική
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Κίνηση
ΕΛΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΟΥ

Σχεδιασμός φωτισμών
ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΖΟΓΛΟΥ

Βοηθός σκηνοθέτη
ΕΙΡΗΝΗ ΑΝΔΡΕΟΥ

Παίζουν
ΜΙΚΑΕΛΛΑ ΘΕΟΔΟΥΛΙΔΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΡΚΟΥ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ, ΤΑΡΙΕΛ ΜΠΕΡΙΤΖΕ

Παραστάσεις

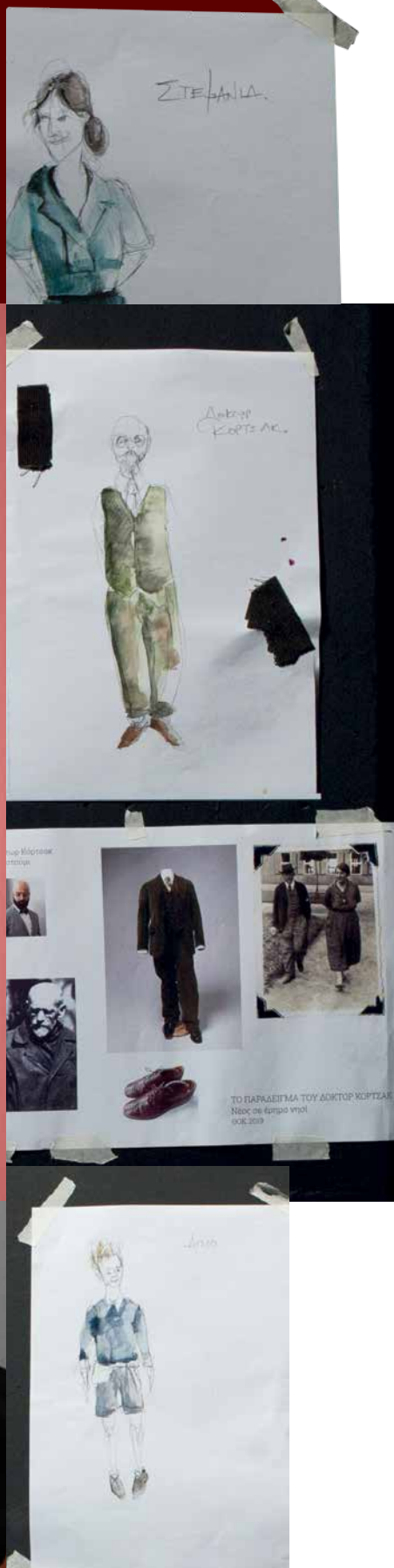
Λευκωσία: Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ
Από 22 Νοεμβρίου 2020

Η παράσταση συνοδεύεται από εκπαιδευτικό οδηγό και έκθεση για τη ζωή του Γιάνους Κόρτσακ.

Ένωσα πως ήταν σημαντικό να χρησιμοποιήσω εικόνες που μιλούν στον κόσμο τού σήμερα για τον κόσμο τού τότε.

Το παράδειγμα του δόκτορα Κόρτσακ

Συνέντευξη
Ελένη Ιωάννου

Τι ήταν αυτό που ξεκλείδωσε ή τροφοδότησε τη δημιουργικότητα και τη φαντασία σας λίγο πριν ξεκινήσετε να σχεδιάζετε τα σκηνικά και τα κοστούμια για Το παράδειγμα του δόκτορα Κόρτσακ; Ποιο στοιχείο σας καθοδήγησε;

Μέσα από την ανάγκη να πούμε μια ιστορία που «συνέβη στ' αλήθεια», μου γεννήθηκε η έντονη επιθυμία οι υφές που συνθέτουν το σκηνικό να είναι κι αυτές πραγματικές. Ένωθα ότι ήταν σημαντικό για μένα να μην προσπαθήσω να επιβληθώ στο υλικό, αλλά να το αφήσω να «πει την ιστορία του».

Κάπως έτσι γεννήθηκε και η ιδέα των σωρών με τα παπούτσια, που έπειτα έγιναν παιδιά μέσα στην αφήγηση. Με έναυσμα ένα κείμενο που επιστρατεύει σκηνικά τεχνάσματα, όπως τη χρήση κούκλας προκειμένου να προστατεύσει το νεαρό κοινό από τη βία της πραγματικότητας, προέκυψαν κάπως ενστικτωδώς και τα παιδιά-παπούτσια. Με ενδιαφέρουν οι συμβολισμοί, οι οικουμενικοί κώδικες στους οποίους ανταποκρινόμαστε σαν κοινωνίες, μα και κάτι άλλο ακόμα: πώς μπορούμε να τους γκρεμίσουμε για να φτιάξουμε νέα αφηγήματα. Αποστρέφομαι το απρόσωπο των σωρών με τα προσωπικά αντικείμενα που γνωρίζουμε μέσα από τις εικόνες από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης –και σήμερα μουσεία–, και επιλέγω να θυμίσω ότι το κάθε ζευγάρι ανήκει σε ένα παιδί, έναν άνθρωπο. Χωρίς να αρνηθούμε τη φρίκη, να υπογραμμίσουμε, βαδίζοντας στα βήματα του δόκτορα Κόρτσακ, ότι πρόκειται γι' ανθρώπους.

Η έρευνά σας τι περιλάμβανε;

Κατ' αρχήν η ζωή και το έργο του Γιάννου Κόρτσακ ήταν ο φάρος που φώτιζε τα πάντα καθ' όλη τη διάρκεια της δημιουργικής διαδικασίας. Το μεγάλο κομμάτι χαρτί στον τοίχο του Γιάννη, με τα ιστορικά γεγονότα, τα σκίτσα, τα στρατιωτάκια, απ' όπου άρχισαν όλα, όπου συνοψίζονταν οι βασικοί μας άξονες. Χρησιμοποίησα πολύ φωτογραφίες και ντοκουμέντα της εποχής. Εικόνες από το γκέτο της Βαρσοβίας, αφηγήσεις για την εξέγερση, τα βαγόνια που έστελναν τους Εβραίους στα στρατόπεδα, το ορφανοτροφείο του δόκτορα Κόρτσακ μέσα στο γκέτο, ο Κόρτσακ, η Στεφανία, ο Τσερνιάκοφ, που ήταν υπαρκτά πρόσωπα, όλα αυτά τροφοδότησαν τις εικαστικές αποφάσεις. Το zp-

τούμενο, βέβαια, δεν ήταν να ξανατίσουμε το ορφανοτροφείο ή το γκέτο μέσα στο θέατρο, αλλά να φτιάξουμε ένα χώρο που θα υποστηρίξει την αφήγηση. Ένωσα πως ήταν σημαντικό να χρησιμοποιήσω εικόνες που μιλούν στον κόσμο τού σήμερα για τον κόσμο τού τότε.

Ποια ήταν η επιθυμία σας αναφορικά με τη συνδρομή του σκηνικού στην παράσταση; Έχει επιτευχθεί; Και πώς;

Ήθελα το σκηνικό να γίνει οργανικό μέρος της παράστασης, το καθετί να έχει λόγο ύπαρξης και να κουβαλά μια ιστορία, κρυφή ή φανερή, σημαντική για μένα ή τη Μικαέλλα, τον Τάτο, τη Χριστίνα, τον Παναγιώτη, την Έλενα, τον Ανδρέα, την Ελένη, τον Γιώργο, τον Γιάννη, την Έλενα, την Ειρήνη. Ήταν σημαντικό για μένα το κάθε αντικείμενο να γίνει εργαλείο αφήγησης στα χέρια της ομάδας, ένα στοιχείο προς εξερεύνηση, ένα κάλεσμα για παιχνίδι. Και νομίζω πως αυτό αγκαλιάστηκε από τους συναδέλφους.

Τι σας συγκίνησε ως θεατή μα και ως δημιουργό στην παράσταση; Τι πολύτιμο κρατάτε από αυτή την εμπειρία;

Ο φανταστικός δόκτορας Κόρτσακ, που ποτίζει τις γλάστρες του με φόντο τη μαυρίλα του ναζισμού. Τα παιδιά στην πλατεία, που στο τέλος της παράστασης πάντα ρωτούν τις σωστές ερωτήσεις· που δεν τους έχει αγγίξει ακόμα η ασχήμια του κόσμου. Η διάθεσή τους να μοιραστούν. Αυτό πάντα θα με συγκινεί. Η ομάδα των Αποθηκών, που έγινε οικογένεια, και η αγάπη με την οποία δεσμευθήκαμε να πούμε την ιστορία αυτή. Οι άνθρωποι που ονειρεύονται έναν καλύτερο κόσμο, μακριά από αυταρχισμούς. Και ήταν πολλοί αυτοί που είχαμε τη χαρά να συναντήσουμε με αφορμή τις Δράσεις «Νέος σε έρημο νησί». Ευτυχώς. Είμαι ευγνώμων.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Να συνεχίσει να υπηρετεί το θέατρο με πλοηγό την αγάπη και το σεβασμό προς τους ανθρώπους – μέσα και έξω από αυτόν. Να δίνει χώρο και φωνή στη νέα γενιά. Να ακούει τους ανθρώπους. Τα επόμενα 50 να είναι ακόμα πιο λαμπρά.

Η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης στο θέατρο εν καιρώ πανδημίας

Ζητήσαμε από τέσσερις σκηνοθέτες να μιλήσουν για τον περιορισμό της ελευθερίας. Μια κοινή συνέντευξη σε καταγραφή για το σήμερα αλλά και για τον πολίτη του μέλλοντος ο οποίος θα προσπαθήσει να κατανοήσει την πανδημία.

Οι τέχνες, και δη το θέατρο, που είναι μια πολυδιάστατη διαδικασία πολλών λειτουργιών, αποτελούν πολύ σοβαρή υπόθεση στην υγιή λειτουργία μιας κοινωνίας. Η θεατρική πράξη είναι άμεσα συνυφασμένη με το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας, γι' αυτό και όταν αυτή ακυρώνεται ή αναστέλλεται, η κοινωνία κινδυνεύει. Μια παράσταση είναι συμπυκνωμένη εμπειρία ζωής. Μέσα από σπουδαία έργα το θέατρο φωτίζει αλήθειες, είτε αυτές αφορούν χειριστικές νοοτροπίες της εξουσίας, είτε καταπάτηση δικαιωμάτων και αξιών, είτε σχέσεις ανθρώπων, είτε κρατική διαφθορά. Το θέατρο αναδεικνύει με τον πιο γλαφυρό τρόπο τα αιώνια θέματα της ύπαρξης. Εν τη γενέσει του –πριν από 3.000 χρόνια, όταν δεν υπήρχαν εφημερίδες, κανάλια και μέσα κοινωνικής δικτύωσης– αποτελούσε το «μέσον» ενημέρωσης και αφύπνισης των πολιτών. Στην αρχαιότητα χτίστηκαν θέατρα πολύ μεγαλύτερα σε χωρητικότητα από τον πληθυσμό της κάθε περιοχής. Χωρούσαν και περίσσευαν ολόκληρη την τοπική κοινωνία. Πρόκειται για μια πράξη δημοκρατίας βαρύνουσας σημασίας.

Η, εξ αφορμής πανδημίας, απαγόρευση της προσέλευσης του κοινού στις θεατρικές αίθουσες ανατρέπει κάθε έννοια ελευθερίας. Σε αντίθεση με άλλους χώρους, έχει αποδειχθεί περίτρανα ότι η προσέλευση του κοινού σε μια θεατρική αίθουσα μπορεί να είναι ελεγχόμενη και ασφαλής. Ξεκαθαρίζω πως δεν είναι η αναστολή της λειτουργίας του επαγγέλματος το κυρίαρχο θέμα –το οποίο, φυσικά, έχει και αυτό τη βαρύτητά του, όπως βεβαίως και για κάθε άλλο επάγγελμα–, αλλά η αναστολή της ίδιας της αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Τα συνεχόμενα ανεξέλεγκτα διατάγματα για περιορισμό και απαγόρευση της κυκλοφορίας εδώ και ένα χρόνο έχουν βάλει τις ζωές μας στον πάγο. Η ψυχική υγεία πολλών ανθρώπων έχει κλονιστεί και, δυστυχώς, παρατηρούμε ότι παραγκωνίζεται κατάφωρα από τους «ειδικούς» και τα διατάγματα. Και εδώ είναι που μπορεί να συμβάλει το θέατρο καταλυτικά. Ακριβώς γιατί μπορεί να δώσει ελπίδα, τροφή για σκέψη, να διαπαιδαγωγήσει, να επιφέρει ανάταση ψυχής. Πρόκειται για μια ουσιαστική τελετουργία ψυχικής, πνευματικής και άρρηκτα δεμένης σχέσης ηθοποιού-θεατή. Έχουμε δει σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη αξιόλογες κινή-

Μια αρμαθιά κλειδιά που ξεκλειδώνουν την αλήθεια

σεις στήριξης του πολιτισμού, όχι όμως στο δικό μας. Σε ένα πλαίσιο στήριξης των καλλιτεχνών, και με γνώμονα την ψυχική υγεία των πολιτών, το κράτος θα μπορούσε να επιχορηγήσει παραστάσεις, καλώντας όλους τους πολίτες να τις παρακολουθήσουν δωρεάν. Αυτό θα αποτελούσε μια σοβαρή θεραπεία στην κατάρπωση και το ζόφο των ημερών. Έτσι όπως ακριβώς συνέβαινε στην αρχαιότητα, όπου τα θέατρα ήταν δίπλα στα θεραπευτικά κέντρα και λειτουργούσαν λυτρωτικά στην υγεία των ασθενών.

Το θέατρο είναι η γλώσσα του ελεύθερου ανθρώπου· και κανένας δεν έχει το δικαίωμα να το φιμώσει. Ένα υγιές κράτος οφείλει να προσέχει το θέατρο, όπως και κάθε άλλη μορφή τέχνης και έκφρασης, ως κόρην οφθαλμού και όχι να το υποβαθμίζει, θεωρώντας το, είτε λόγω άγνοιας είτε για άλλους, πιο σκοτεινούς λόγους, δευτερευούσης σημασίας.

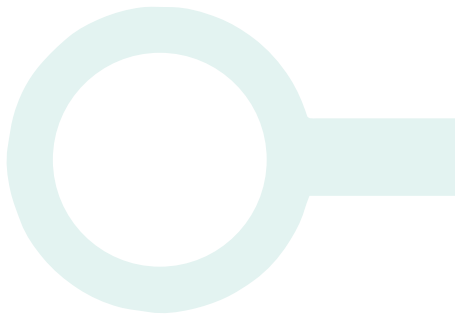
Μέσα από το θέατρο ο άνθρωπος μπορεί να αντλήσει δύναμη έτσι ώστε να αντέξει δυσκολίες και αντιξοότητες. Το θέατρο είναι μια λυτρωτική, υπερβατική εμπειρία που για να υπάρξει έχει ανάγκη το ζωντανό κοινό, όπως όμως και το κοινό –κι αν μην το συνειδητοποιεί– το έχει ανάγκη. Είναι ευθύνη του κράτους να συμβάλει σε αυτή τη συνειδητοποίηση και να την κάνει πράξη.

Νεοκλής Νεοκλέους

Θυμάμαι τη στιγμή που μάθαμε για το κλείσιμο των θεάτρων και το ολικό lockdown τον περασμένο Μάρτη. Βρισκόμασταν στο Θέατρο Αποθήκες και σπίναμε τα φώτα για την παράστασή μας *Ήχος από κόκκαλα που σπάνε*. Από τότε ζήσαμε περιορισμένη κίνηση με μηνύματα, άγχος για την υγεία των δικών μας, απομόνωση και έλλειψη ανθρώπινης επαφής, συναντήσεις μέσω zoom, βιντεοκλήσεις, όνειρα για το μετά, μας έλειψαν οι αγκαλιές και το «μαζί», άνοιγμα και πάλι, υπόσχεση για επιστροφή στην «κανονικότητα» –ό,τι κι αν σημαίνει αυτό–, προσπάθεια να λειτουργήσουμε, καλές προθέσεις και κλείσιμο ξανά στα σπίτια. Ζήσαμε περιορισμό στις κινήσεις μας, στη δυνατότητα να συναντηθούμε, να δημιουργούμε και να εκφραζόμαστε.

Σε μια πρώτη ανάλυση, είναι λογικό. Τα δικαιώματα που μπορούν να υποστούν περιορισμούς έναντι εκείνων που δεν μπορούν (το δικαίωμα στη ζωή και στην υγεία) μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα. Όμως πάντα οι περιορισμοί θα πρέπει να είναι ανάλογοι της «έκτακτης κατάστασης», να προβλέπονται από το νόμο και να είναι εντός νόμιμων πλαισίων, τα αντίστοιχα μέτρα να είναι αναλογικά σε σχέση με το στόχο και αποτελεσματικά και να μην υπάρχει κάποιο λιγότερο αυστηρό μέτρο που θα μπορούσε να επιφέρει το ίδιο αποτέλεσμα.

Τα ερωτήματα που προκύπτουν εδώ είναι προφανή. Οι μέρες του κορονοϊού μάς έδειξαν πόσο ανέτοιμο, άνισο και άδικο είναι το κοινωνικοπολιτικοοικονομικό σύστημα στο οποίο ζούμε. Τοπικά και παγκόσμια. Επιπλέον, η ιστορία έχει δείξει ότι οι εξουσίες χρησιμοποιούν τις καταστάσεις κρίσης για να περιορίσουν ελευθερίες, να αυξήσουν τον επί του πληθυσμού τους έλεγχο, να νομιμοποιήσουν ασύμμετρα μέτρα. Κάποιες από τις μεγαλύτερες και πιο συστηματικές παραβιάσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα συμβαίνουν υπό το μανδύα του δημόσιου κατεπείγοντος. Ο Φουκώ μας λέει πως οι εξουσίες ανακάλυψαν από τον 18ο αιώνα και μετά το ανθρώπινο σώμα ως αντικείμενο και στόχο τους και εργάστηκαν για την αύξηση της γνώσης και της κυριαρχίας τους επί των ανθρώπινων σωμάτων. Οι πειθαρχίες που χρησιμοποίησαν/-ούν (σε σχέση με το χώρο –περιορισμός, περιφραγή, στοιχειώδης εντοπισμός, δημιουργία χρήσιμων χώρων, όπως νο-

«Μισώ το ψέμα και τη βία σ' όλες τις μορφές τους... Τα άγια των αγίων, για μένα, είναι το ανθρώπινο σώμα, η υγεία, ο νους, το ταλέντο, η έμπνευση, η αγάπη και η απόλυτη ελευθερία, ελευθερία από τη βία και το ψέμα, μ' όποια μορφή κι αν εκδηλώνονται».

A. ΤΣΕΧΩΦ

Αυτό ακριβώς ανέφερε ο σπουδαίος συγγραφέας σε γράμμα του στον Α. Πλετσέεβ. Τι γίνεται όμως όταν η υγεία μας, και συγκεκριμένα η προστασία της δημόσιας υγείας, γίνεται ο λόγος για τη στέρηση της ίδιας μας της ελευθερίας; Πόσο παρεμβατικό μπορεί να γίνει το κράτος, χωρίς να υπονομεύει τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά μας;

Θεωρώ πως η πανδημία ξεγύμνωσε την ψευδαίσθηση που τρέφουμε πως είμαστε ελεύθεροι και πως έχουμε ίσα δικαιώματα. Το σύστημα υγείας σε πολλές χώρες κατέρρευσε και οι δημοκρατίες μας δεν ήταν έτοιμες να αντιμετωπίσουν ίσα όλους τους ανθρώπους. Η πρόσβαση στα εμβόλια είναι εφικτή στις δυτικές και ισχυρές χώρες, αλλά τι γίνεται με τις πιο αδύναμες; Πολιτικοί από όλα τα μέρη του κόσμου μίλησαν για ατομική ευθύνη, αλλά τι γίνεται ως προς την πολιτική ευθύνη; Εμείς υπακούσαμε και κλειστήκαμε στα σπίτια μας, μακριά από τις δουλειές μας και τους ανθρώπους μας, αποποιηθήκαμε αυτές τις βασικές μας ελευθερίες για το κοινό καλό, ενώ από τα κράτη είχαμε κυρίως αλλοπρόσαλλες αποφάσεις που δεν έβγαζαν κανένα νόημα. Λόγω των μέτρων υγείας απαγορεύτηκαν οι συναθροίσεις και, κατά συνέπεια, οι διαδηλώσεις. Αφού λοιπόν μας στέρησαν το δικαίωμα να διαμαρτυρηθούμε, θα πρέπει να ανεχτούμε οτιδήποτε συμβαίνει; Είναι μήπως αυτό ένα τέχνασμα από μέρους των κρατών για να φιμώσουν τους πολίτες;

Ως ελεύθεροι πολίτες ενός δημοκρατικού καθεστώτος, οφείλουμε να αναρωτιόμαστε, να ερευνούμε και να προβληματιζόμαστε για την οποιαδήποτε κυβερνητική δράση που περιορίζει την ελευθερία μας. Σίγουρα, ειδικές συνθήκες απαιτούν και ειδική μεταχείριση. Συνεπώς, όταν μια πανδημία παρουσιαστεί και η δημόσια υγεία διακυβεύεται, είναι εύλογο πως θα πρέπει να ληφθούν έκτακτα μέτρα και να ασκηθούν έκτακτες εξουσίες για την αντιμετώπισή της. Πρέπει όμως να είμαστε πολύ προσεκτικοί, ούτως ώστε να είμαστε σε θέση να αναγνωρίσουμε πότε γίνεται σωστή και ωφέλιμη χρήση της εξουσίας και πότε γίνεται κατάχρησή της. Εν ονόματι της δημόσιας υγείας και της δημόσιας ασφάλειας ελλοχεύουν κίνδυνοι οι οποίοι μπορεί να αποδειχθούν καταστροφικοί για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρέπει να ζυγίζουμε τα πράγματα για να μπορούμε να διακρίνουμε τον αντικειμενικό σκοπό. Ένας νόμος δεν νομιμοποιεί απαραίτητα κάτι, ούτε κάνει ηθικό κάτι που δείχνει εξόφθαλμα ανήθικο. Οφείλουμε να ζητούμε, ή μάλλον να απαιτούμε, τη διαφάνεια για το καθετί. Ένα κράτος δίκαιο που θέλει τους πολίτες του πραγματικά ελεύθερους δεν φοβάται τη διαφάνεια. Η διαφθορά είναι αυτή που τρέμει τη διαφάνεια.

Γιάννης Καραούλης

Μάριος Μεττής

σοκομεία και εργοστάσια, ταξινόμησεις- και σε σχέση με τον έλεγχο των δραστηριοτήτων, την εποπτεία και την επιτήρηση, τη δύναμη του κανόνα, της νόρμας, την τιμωρία, τις κυρώσεις, την εξέταση και την καταγραφή) μετατρέπουν την ενέργεια που προκύπτει από τα σώματα σε σχέσεις υποταγής. Κάτι που στον δημιουργικό άνθρωπο δεν ισχύει. Εδώ η πειθαρχία γίνεται μέσο και όχι σκοπός- μέσο για την ελευθερία και την έκφραση. Η ενέργεια των σωμάτων ανακατευθύνεται και γίνεται παιχνίδι, ελευθερία και δημιουργία. (Μια σύντομη σκέψη στο γιατί οι τέχνες δεν πρέπει να είναι σε δεύτερη μοίρα σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που έχει στόχο να φτιάχνει ολοκληρωμένους, ελεύθερους ανθρώπους.) Οι περιορισμοί στις σύγχρονες κοινωνίες της πειθαρχίας έχουν τον κίνδυνο της άμεσης εσωτερικεύσης, της αυτο-ασυνόμεισης, του αυτοπεριορισμού. Η Police με την αρχική της έννοια, ως πεδίο δράσης και σύνολο τεχνικών του κράτους, εσωτερικεύεται, και ο κίνδυνος πια δεν προέρχεται μόνο από τη «θορυβώδη μπότα», αλλά και από τη «φιλήσυχη παντόφλα», και η Γκεστάπο ανοίγει γραφείο στο κεφάλι μας – για να κλέψω λόγια από μια άλλη παράστασή μας, *Το παράδειγμα του δόκτορα Κόρτσικ*.

Ενώ η ελευθερία μας φάνηκε λοιπόν να περιορίστηκε, οι μέρες αυτές μας έδειξαν και κάτι άλλο: πόση ανάγκη έχουμε, ειδικά σε τέτοιους καιρούς, να κινηθούμε προς τα μέσα, στη σκέψη και στη φαντασία μας. Η τέχνη και τα παράγωγά της αποδείχτηκαν όχι μόνο αναγκαίοι σύντροφοι στους εγκλεισμούς και στις μοναξιές μας, αλλά και σημείο συνάντησης και επικοινωνίας, μοιράσματος και εξωτερικεύσης, βασικό συστατικό της ευημερίας μας. Η τέχνη και το θέατρο, πέρα από τη ζωτική ψυχο-ηθική τους λειτουργία, είναι –ή, καλύτερα, μπορούν να είναι– απαραίτητα γιατί καταδεικνύουν και τις ατέλειες και τις σκοπιμότητες του συστήματος, των θεσμών και των εξουσιών. Το θέατρο, λόγω της φύσης του, υπέστη ένα μεγάλο πλήγμα. Ακόμα κι αυτό όμως ήταν μια αφορμή, και για εμάς σαν δημιουργούς και για τους εν δυνάμει θεατές, για να ενισχύσει την ιδέα της αναγκαιότητάς του. Σε μια εποχή αναβολής και απόστασης, το θέατρο έχει τη δύναμη του άμεσου, του ζωντανού, του παροντικού.

Προσπαθώντας να βρω τι είναι αυτό που θέλω να εντοπίσω και να γράψω για τον περιορισμό της ελευθερίας, σκέφτομαι πως είναι ακριβώς όπως το πώς προσεγγίζουμε σκηνοθετικά ένα θεατρικό έργο. Υπάρχουν γεγονότα, προθέσεις και μια κατάσταση που προϋπήρξε. Και γίνεται ξαφνικά κάτι που προκαλεί την ανατροπή και το... έργο. Η πανδημία λειτούργησε ακριβώς ως ένα *inciting incident*. Ήταν η αφορμή που προκάλεσε να βγουν στο προσκήνιο όλα τα προβλήματα που προϋπήρχαν και παρέμεναν άλυτα. Συμβόλαια, δουλειές, ιστορίες, όλα όσα αντιμετωπίζουμε ως κοινότητα και που μας απασχολούσαν, βγήκαν στην επιφάνεια, τους δόθηκε τώρα η σημασία τους. Ενώ η πανδημία είναι ένα εξωτερικό γεγονός, μας έκανε, όπως ο χαρακτήρας ενός έργου, να δούμε τα πράγματα εσωτερικά. Κι ενώ ως καλλιτέχνες έχουμε μεγάλη ανάγκη να επικοινωνούμε, όσο τα πλαίσια ελευθερίας στενεύουν, τόσο τα πράγματα μεγεθύνονται και γίνονται ασφυκτικά, κι άλλο τόσο οι συμπεριφορές και οι διεκδικήσεις γίνονται ακραίες και εκρηκτικές.

Γι' αυτό βλέπουμε σήμερα αυτό που συμβαίνει.

Τα πιο ενδιαφέροντα θεατρικά έργα είναι αυτά στα οποία τα διακυβεύματα είναι υψηλά, όταν ο χρόνος στενεύει, όταν έχεις να χάσεις πολλά, όταν οι επιλογές σου έχουν τεράστιες επιπτώσεις, όπως όταν δεν κάνεις πρόβες γιατί μπορεί να κινδυνεύει η ζωή κάποιου, ή όταν έχουμε καταπίεση άλλων δικαιωμάτων και δεν σου αφήνουν χώρο να αναπνεύσεις.

Όλα τούτα βράζουν κάτω και βγαίνουν τώρα προς τα έξω γιατί τα όρια γίνονται ασφυκτικά, ακριβώς από τη στέρηση της ελευθερίας, που, όσο κι αν η λογική μάς λέει πως είναι επιβεβλημένη, το συναίσθημα και η ανάγκη για επικοινωνία και συνεύρεση μας κάνουν να τα νιώθουμε ακόμα πιο αφόρπητα.

Όμως ο στόχος του σκηνοθέτη είναι πάντα να βρίσκει με ψυχραιμία τις λύσεις, να παλεύει να κρατήσει τους γύρω του σε μια θετικότητα, να κρατά το βλέμμα εστιασμένο στο στόχο για να βρει όλες τις λύσεις, προκειμένου να ανεβεί η παράσταση. Δεν έχει νόημα να επικρίνει ή να πετά πέτρες σε πράγματα που δεν είναι σύμφωνα με το όραμά του. Πρέπει να τα εντοπίσει και να τα απομονώσει για να τα φτιάξει, πρέπει ο ίδιος να βασανιστεί για να βρει τον τρόπο να δημιουργήσει τις θετικές συνθήκες μέσα στις οποίες ο θίασος θα φτάσει στο τελικό αποτέλεσμα και θα μοιραστεί μια καλή παράσταση και το χειροκρότημα στο τέλος.

Αθηνά Κάσιου

Πέντε άνθρωποι του θεάτρου μοιράζονται τις σκέψεις τους

Οι άνθρωποι του πνεύματος έχουν κεραίες που πιάνουν πολύ περισσότερα απ' ό,τι οι υπόλοιποι άνθρωποι. Η ματιά τους μπορεί να αφυπνίσει, να προειδοποιήσει, να επισημάνει, να παροτρύνει. Πώς μας επηρεάζει η πανδημία και τι θετικό ή αρνητικό διακρίνουν πως μπορεί να αφήσει στο θέατρο μελλοντικά;

Φοβάμαι πως...

Ελπίζω πως...

«Εις το όνομα της Τέχνης, της γιατρέσσας, της μεγαλομάρτυρος!»

Φώτης Αποστολίδης

Ηθοποιός

Φοβάμαι πως η «επιστροφή στην κανονικότητα» είναι μια ασυνείδητη ή και συνειδητή πρόθεση να συμβιβαστούμε με όσα είχαμε πριν από την πανδημία. Επανακτώντας τα (και αυτό είναι το αισιόδοξο σενάριο), θα έχουμε την ψευδαίσθηση πως όλα είναι καλύτερα, ακριβώς όπως συμβαίνει ύστερα από κάθε πόλεμο: οι επιζήσαντες, από κούραση και ανάγκη για αισιοδοξία έστω και μέσα από τα σπλάχνα της απώλειας, γιορτάζουν έναν κόσμο που θα έπρεπε να είχε αλλάξει πριν απ' την καταστροφή. Η πρόκληση για την ανθρωπότητα –και για τη δουλειά μας– είναι να επαναπροσδιορίσει τις ανάγκες της, να αισθανθούμε πως ο κόσμος πριν από την πανδημία δεν ήταν «κανονικός» ή πως, αν ήταν, δεν μας κάνει. Αν η κανονικότητα είναι ότι μπορούμε να παίζουμε θέατρο όπως πριν, χωρίς νέες και περισσότερες διεκδικήσεις για τη στήριξη της τέχνης και των δημιουργών από την πολιτεία, τότε δεν θα έχουμε διδαχτεί κάτι από αυτή την περιπέτεια. Δεν ξέρω τι ακριβώς είναι η «νέα κανονικότητα». Μάλλον είναι ένα βήμα πέρα από την «παλιά κανονικότητα», κι αν αυτό είναι για καλό, ας φορτιστεί με την ανάγκη μας για περισσότερη και πιο τολμηρή δημιουργία, που θα προσφέρει στον θεατή περισσότερο ηλεκτρισμό, με ακονισμένα τα εργαλεία μας: το φως, τις σκιές και τον παραμορφωτικό καθρέφτη που μεγεθύνει την αλήθεια.

Λία Χαράκη

Σύγχρονη καλλιτέχνης

Ελπίζω πως μετά την πανδημία το θέατρο θα είναι ένας πολύ ιδιαίτερος τόπος, τόσο στην πόλη όσο και στις καρδιές των ανθρώπων. Όσοι δοκιμάστηκαν εξαιτίας της πανδημίας και νιώθουν αποκαρδιωμένοι από τα φαινόμενα διαφθοράς που παρατηρούνται στη χώρα μας θα βρίσκουν στο θέατρο έναν τόπο αντίστασης στη δύσκολη πραγματικότητα, έναν τόπο ουσιώδη και αληθινά αγνό. Επίσης οι πολίτες θα έχουν ευαισθητοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με ζητήματα που αφορούν τους καλλιτέχνες, σε ό,τι αφορά τη στάση του κράτους απέναντί τους, αλλά και τη στάση που είχαν οι ίδιοι οι καλλιτέχνες όταν αντιστέκονταν στη διαφθορά μέσα από πορείες, κείμενα και δράσεις αλληλεγγύης στην κοινότητά τους. Το Βραβείο Ευρωπαϊκού Πολίτη, το οποίο απονεμήθηκε στον μεγάλο Κώστα Βήχα, τίμησε την έννοια του ηθοποιού ως ατόμου που κάνει το ήθος τρόπο ζωής. Και σίγουρα μετά την πανδημία θα έχουμε εκτιμήσει όλοι ακόμα περισσότερο τη ζωή και αυτούς που την υποστηρίζουν. Ελπίζω ακόμα ότι το θέατρο μετά την πανδημία θα είναι ένας τόπος συνάντησης και ανταλλαγής, ένας χώρος συνεύρεσης και συλλογικής εμπειρίας. Ο κόσμος θα θέλει να μοιραστεί στιγμές και να δημιουργήσει ξανά κοινότητες με φυσική παρουσία (όχι μόνο διαδικτυακές). Το θέατρο λοιπόν θα είναι μια αφορμή γι' αυτό. Ακόμα και για τους ίδιους τους ανθρώπους του θεάτρου τίποτα δεν θα είναι δεδομένο πια, καθώς η κάθε πρόβα και η κάθε παράσταση θα μοιάζει με –και θα είναι– μια πολύτιμη, ανεπανάληπτη εμπειρία.

Γιώργος Ροδοσθένους

Σκηνοθέτης, ακαδημαϊκός (Leeds University, UK)

Πιστεύω πως υπήρξε μια έντονη ευαισθητοποίηση και ανάγκη για επικοινωνία λόγω της πανδημίας. Αυτό ενίσχυσε τις φωνές μας που ζητούσαν επιτακτικά να έχουμε ως κοινό πρόσβαση στη θεατρική δημιουργία. Από την άλλη, τα μέτρα μάζεψαν την πολύτιμη παρουσία του θεατή. Χωρίς το δικαίωμα να μαζευτούμε μαζί σε μια αίθουσα, ελπίζω πως θυμηθήκαμε ξανά ότι το θέατρο χρειάζεται τουλάχιστον έναν θεατή για να υπάρξει – και πόσο πολύτιμος είναι. Πως τώρα είναι η στιγμή να επικοινωνήσουμε ξανά με αυτό τον θεατή και να τον εμπλέξουμε στη θεατρική δημιουργία και τον προγραμματισμό μας. Να τον ρωτήσουμε – τι θέλει να δει, τι θα ήθελε να ξαναδεί και πώς το θέατρο μπορεί να επιδράσει στην καθημερινή του ζωή. Να θυμηθούμε για ποιο λόγο δημιουργούμε, για ποιο λόγο έρχεται να δει θέατρο...
As μην ξεχνάμε πως η θέαση δεν γίνεται απλώς με τα μάτια, αλλά με ολόκληρη την ύπαρξή μας.

Βαλεντίνος Κόκκινος

Ηθοποιός

Το Ασκληπιείο, δηλαδή το θεραπευτικό κέντρο της αρχαίας Ελλάδας, ήταν χτισμένο δίπλα ακριβώς από το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου. Προσέφερε μια «ολιστική φροντίδα υγείας», αφού, κατά τους αρχαίους, δεν μπορεί να υπάρχει σωματική υγεία αν δεν υπάρχει και ψυχική. Μάλιστα η θεραπεία του ασθενούς ολοκληρωνόταν με τη συμμετοχή του στο Χορό μιας παράστασης. Η κορύφωση της θεραπείας ήθελε τον ασθενή φορέα ιδεών και αισθημάτων, τον ήθελε ενδιάμεσο κοινού και ηρώων. Η επάνοδος του ασθενούς στην κοινωνία χρειαζόταν την από κοινού εμπειρία της κάθαρσης. Κάθε απόσταση εκπαιδευόταν, αφού όλοι μαζί βίωναν –σχεδόν με ιερό τρόπο– συναισθήματα και σκέψεις. Το «μαζί» ενδυνάμωνε τη ζωντανή εμπειρία και την πορεία προς το φως. Το *προσωπείον* (μάσκα) δεν είχε σκοπό να προστατεύσει, αλλά να απελευθερώσει. Το άτομο ακολουθεί το δρόμο που προτείνουν οι ποιητές και παύει να είναι ασθενής· γίνεται ξανά μέλος της κοινωνίας.
Αρκετούς αιώνες μετά, μια πανδημία έρχεται να μας απομακρύνει και να μας στερήσει το «μαζί» και να το γεμίσει με φόβο, ενώ ταυτόχρονα όλοι αυτό λαχταρούμε. Λαχταρούμε αυτό το γέλιο ή αυτό το δάκρυ που όλοι μαζί θα ζήσουμε. Λαχταρούμε την αλήθεια της σκηνής. Λαχταρούμε το «μαζί» που οικοδόμησε την πορεία της ανθρωπότητας. Στο «μαζί» ελπίζουμε, και αυτό θα έχουμε. Ελπίζουμε σύντομα...

Χριστίνα Γεωργίου

Συνθέτης, σεναριογράφος, ακαδημαϊκός (Πανεπιστήμιο Λευκωσίας)

Φοβάμαι πως η οικονομική καταστροφή πολλών συμπολιτών μας λόγω της πανδημίας θα οδηγήσει, αναπόφευκτα, στη μειωμένη προσέλευσή τους σε θεατρικές παραστάσεις. Παράλληλα, η στήριξη του θεσμού από φορείς κι από το κράτος ενδέχεται να μειωθεί. Εφόσον ο πολιτισμός δεν υπήρξε προτεραιότητα σε εποχές ευρωστίας, πόσο μάλλον σε καιρούς χαλεπούς, όπως αυτοί που διανύουμε, ίσως κατεβεί στο τέρμα της λίστας. «Εδώ δεν έχουμε να φάμε, το θέατρο μας μάρανε!» ίσως ακούσουμε.

Κι όμως, αν κάτι μας δίδαξε η πανδημία, είναι πως, χωρίς την επικοινωνία και την έκφραση μέσω της τέχνης, χωρίς μουσική, ταινίες, θέατρο μέσω διαδικτύου, χωρίς βιβλία, κλεισμένοι στα σπίτια μας, θα είχαμε τρελαθεί! Η σωματική μας υγεία είναι συνυφασμένη με την ψυχική. Ελπίζω λοιπόν πως το κράτος, αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα και την ουσιαστική συνεισφορά της επικοινωνίας και της έκφρασης μέσω των τεχνών στην ψυχική και νοητική υγεία των πολιτών, θα έρθει να στηρίξει το θεσμό. Και μ' αυτό δεν εννοώ μόνο τη στήριξη των δημιουργών, αλλά και την παροχή κινήτρων και βοηθημάτων στους πολίτες, ώστε να συνεχίσουν να προσέρχονται στο θέατρο. Π.χ. σε άλλες χώρες, εν καιρώ πανδημίας, όποιος είχε εισιτήριο από καλλιτεχνική εκδήλωση δικαιούτο να κυκλοφορεί και μετά την απαγόρευση. Μια λύση απλή, μα τόσο ουσιαστική και αποτελεσματική!

Μαρίνα Βρόντη

Ηθοποιός, σκηνοθέτης

Ελπίζω πως στο τέλος το πνεύμα θα νικήσει! Πως θα θέλουμε, ωσάν τα χαρτιά του αλέφου που εξαφανίζονταν από τα ράφια, να κρατήσουμε και να προστατεύσουμε τον πολιτισμό! Ελπίζω πως θα βρούμε τη γλώσσα στη χώρα μου να συνεννοηθούμε! Κατά τύχη πέσαμε πάνω στον πολιτισμό σαν λαός, και οι τυχεροί είναι καλό να μην κλοτσάνε την τύχη τους! Ελπίζω πως μια μέρα θα αντισταθούμε! Θέλει μεγάλη αντίσταση μέσα μας! Θέλει μεγάλη αντίσταση μέσα μας για να πούμε άφοβα τη γνώμη μας! Ελευθερία σκέψης υπάρχει, ελευθερία έκφρασης της σκέψης δεν υπάρχει! Όλα ψιθυρίζονται πίσω από τις κουρτίνες (και όχι απαραίτητα τις θεατρικές), λίγο πριν βγεις χαμογελαστός να αντιμετωπίσεις τους γύρω σου και να τους πεις αυτά που θέλουν ν' ακούσουν! Όταν όλοι λένε «ναι», είναι δύσκολο εσύ να πεις «όχι». Το δίκαιο είναι να έχουμε πολιτισμό. Για να μην γινόμαστε βίαιοι, για να μην γινόμαστε κανίβαλοι! Το δίκαιο είναι να εκπαιδευτούμε στην αλήθεια και στην ελευθερία. Αυτό κάνει ο πολιτισμός! Ελπίζω και εύχομαι, με το σκυλί να κοιμάται στα γόνατά μου, ειρήνη κι ελευθερία!
Είς το όνομα της Τέχνης, της γιατρέσσας, της μεγαλομάρτυρος! Είναι Δευτέρα. Και τις Δευτέρες σκέφτομαι λίγο περισσότερο από τις άλλες μέρες. Ευτυχώς τη σκέψη ακόμα να τη βάλουν σε каранτίνα!

ΕΝΤΕΛΕΙ

Φοβάμαι μήπως η πίεση που έχουμε υποστεί λόγω της αναγκαστικής καταπάτησης των ελευθεριών μας προκειμένου να προστατευτούμε μας έχει κάνει να μεταμορφωνόμαστε σε μοβόρικα όντα που διψούν για αίμα και φτάνουν στο σημείο να τρώνε τις σάρκες τους, ξεχνώντας πως η τέχνη και ο πολιτισμός έχουν άλλους τρόπους για να γίνουν πιο πληγές, άλλες μεθόδους για να ανεβάσουν τον άνθρωπο.

Ελπίζω πως το θέατρο θα ανακαλύψει καινούργιους δρόμους να πορευτεί, μαθαίνοντας από το παρελθόν, αφουγκραζόμενο όλα όσα συμβαίνουν στο παρόν και με πραγματικό ενθουσιασμό για το τι μπορεί να φέρει το μέλλον, αναλαμβάνοντας τον σημαντικό του ρόλο ως ρυθμιστή της κοινωνίας, που αφυπνίζει, καλλιεργεί τάσεις βελτίωσης, μας βοηθά να αναγνωρίζουμε ποιο είμαστε, αλλά και να βρίσκουμε πού θέλουμε να πάμε.

Let's Take
a TurnΟι διεθνείς
θεατρικές
συνεργασίες
σε νέα κατεύθυνση

Γνωριμία με το ETC

Το 2020 ήταν μια κρίσιμη χρονιά για όλους εμάς στη Σύνοδο των Θεάτρων της Ευρώπης (ETC). Το πρώτο λοκντάουν οδήγησε σε απόλυτη, ολοκληρωτική ακινησία: όταν τα σύνορα έκλεισαν και οι διεθνείς μετακινήσεις απαγορεύτηκαν, όλες οι δραστηριότητές μας ακυρώθηκαν ή αναβλήθηκαν. Η θεατρική δημιουργία, ο πυρήνας της καλλιτεχνικής και επαγγελματικής εργασίας τον οποίο εκπροσωπούμε, «πάγωσε» –οι πρόβες και οι παραστάσεις σταμάτησαν, οι θεατές έπαψαν να προσέρχονται στις θεατρικές αίθουσες–, καθώς οι κανόνες τήρησης αποστάσεων και τα υγειονομικά μέτρα που επιβλήθηκαν οδήγησαν στο κλείσιμο των θεατρικών χώρων. Ο πολιτισμός αντιμετώπιστηκε αρχικά ως μη αναγκαίο κομμάτι της κοινωνίας, κάτι που προκάλεσε και τροφοδότησε δημόσιες συζητήσεις επί του θέματος σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Η Σύνοδος των Θεάτρων της Ευρώπης ήταν ικανή, ευτυχώς, να αλλάξει ταχύτητα, να προκαλέσει συζητήσεις και να συμμετάσχει ενεργά σ' αυτές, ασκώντας πίεση σε ό,τι αφορά την επανεκκίνηση των θεάτρων στην Ευρώπη και απευθύνοντας κάλεσμα για συντονισμένες δράσεις. Σε επίπεδο περιεχομένου, διευκολύναμε τη διάχυση των πληροφοριών σχετικά με τα υγειονομικά πρωτόκολλα και τα νέα μέτρα αναφορικά με το άνοιγμα των θεάτρων, και σε πολύ πρακτικό επίπεδο προσαρμόσαμε πολλά από τα πρότζεκτ μας στον ψηφιακό κόσμο. Κάνοντας έναν απολογισμό, είμαι στην ευχάριστη θέση να πω πως τα καταφέραμε χάρη στην ανάπτυξη των τελευταίων χρόνων, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση του δικτύου μας και την εξέλιξη του σε έναν πολιτιστικό οργανισμό. Η στήριξη που έχουμε από το πολιτιστικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Creative Europe (Δημιουργική Ευρώπη) μας επέτρεψε να χτίσουμε ένα στέρεο οικοδόμημα στο οποίο μπορούμε να στηριχτούμε και το οποίο υποστηρίζεται από ένα ισχυρό δίκτυο θεάτρων που πιστεύει στη συνάφεια των διεθνών θεατρικών συνεργασιών και στη σημασία τού να είμαστε ορατοί ΜΑΖΙ.

Η Heidi Wiley είναι η Εκτελεστική Διευθύντρια της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης (ETC). Από το 2009 έχει καταφέρει να αναδείξει το ETC ως ένα ευρωπαϊκό δίκτυο με διεθνή προγράμματα καλλιτεχνικής δημιουργίας και συνεργασίας, επαγγελματικής ανάπτυξης και υποστήριξης για δημόσιους θεατρικούς οργανισμούς 25 και πλέον ευρωπαϊκών χωρών. Υπό τη διεύθυνσή της, το ETC εξελίχθηκε σε στρατηγικό εταίρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τιμήθηκε για τα εξαιρετικά του επιτεύγματα με ευρωπαϊκά βραβεία για παραγωγές εφηβικού και ψηφιακού θεάτρου στους τομείς ανάπτυξης κοινού και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Συμμετείχε ως ειδική εισηγήτρια στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εμπειρογνομών στον Πολιτιστικό και Οπτικοακουστικό Τομέα (EENCA), ενώ πρωτοστάτησε στη διοργάνωση του Ευρωπαϊκού Θεατρικού Φόρουμ 2020 μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη Γερμανική Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ξεκίνησε την καριέρα της ως διεθνής παραγωγός και μάνατζερ περιοδειών, έχοντας συνεργασίες με σημαντικούς καλλιτέχνες και συμμετέχοντας σε κορυφαία φεστιβάλ στην Ευρώπη και την Ασία. Σπούδασε Πολιτιστική Διαχείριση στη Σορβόνη και στο Πανεπιστήμιο Leuven. Έζησε και εργάστηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις ΗΠΑ, στη Γαλλία και τη Γερμανία.

Η Σύνοδος των Θεάτρων της Ευρώπης ήταν πάντα ένας χώρος που προωθούσε τις διεθνείς ανταλλαγές και συνεργασίες, από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής της, πριν από τριάντα χρόνια. Εξελίχθηκε σε ένα ευρωπαϊκό θεατρικό δίκτυο που έχει ως πρωταρχικό μέλημά του να γίνει μια εστία καλλιτεχνικής έμπνευσης και αγωνίζεται για να μεταφέρει διαφορετικές πολιτιστικές προοπτικές ενώπιον των εγχώριων κοινών, να φέρει κοντά δημιουργούς του θεάτρου κάθε ειδικότητας, ανακαλύπτοντας παράλληλα νέους τρόπους εργασίας και συνεργασίας στο θέατρο, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τις προκλήσεις των καιρών, και να δημιουργήσει μια σύγχρονη και προσιτή μορφή τέχνης, καθώς και δημόσιο χώρο για τις κοινωνίες μας. Προσωπικά, είμαι πολύ ευχαριστημένη που ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου είναι και πάλι ένας από τους δυνατούς θεατρικούς πυλώνες του ETC. Διατηρώ τις καλύτερες αναμνήσεις από τη συνεργασία μου με τη Μαρίνα Μαλένη και την ομάδα της καθ' όλη τη διάρκεια του πρότζεκτ Young Europe, το οποίο αποτέλεσε ένα ευρωπαϊκό *success story*, με το θέατρο να ταξιδεύει σε σχολικές τάξεις σε όλη την Ευρώπη. Οι δεσμοί μας άρχισαν να σφμηπλατούνται πριν από περίπου δέκα χρόνια, όταν όλα τα θέατρα του δικτύου συναντήθηκαν στη Λευκωσία για το επίσημο διεθνές θεατρικό συνέδριο, το οποίο φιλοξενήθηκε από τον ΘΟΚ – επισκεφθήκαμε μάλιστα και το υπό κατασκευή τότε κτίριο όπου θα στεγάζονταν οι σκηνές του. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να μεταφέρουμε οπτικές και απόψεις από τις γεωγραφικές περιφέρειες της Ευρώπης, ώστε να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα και την ποικιλομορφία του κοινού μας έργου.

Η σημασία της διεθνούς συνεργασίας και της βαθιάς επιθυμίας για επαφή έχει εκφραστεί με ξεκάθαρο τρόπο από τον καλλιτεχνικό διευθυντή του ΘΟΚ, Σάββα Κυριακίδη. Αναμφίβολα, η τωρινή κατάσταση απαιτεί από όλους μας να κινηθούμε μαζί προς νέες κατευθύνσεις και να ακολουθήσουμε νέες διαδρομές, ώστε να δημιουργηθεί ένα πιο βιώσιμο και δίκαιο περιβάλλον συνεργασίας στο χώρο του θεάτρου, που υπερβαίνει τα σύνορα και διασταυρώνεται με γλωσσικές έννοιες και πολιτιστικές αντιλήψεις. Η χρήση της τεχνολογίας έχει επιταχύνει τον πειραματισμό στις τέχνες, μπολιάζοντάς τον με νέες μεθόδους εργασίας, ενώ καθιστά εφικτές συνεργατικές ανταλλαγές, ακόμα κι αν τα ταξίδια δεν επιτρέπονται. Το μοίρασμα ιδεών, αντιλήψεων και αισθητικών πρακτικών, η επικοινωνία με συναδέλφους και καλλιτέχνες που αξίζουν και θαυμάζουμε, τονώνουν το πητικό μας και μας δίνουν κουράγιο, κάτι που έχουμε μεγάλη ανάγκη σήμερα, σε μια εποχή που το έργο μας γίνεται και όλο και λιγότερο ορατό. Όταν μαθαίνουμε από συναδέλφους σε άλλες χώρες, όπως η Γερμανία, το Βέλγιο, η Ιταλία ή η Κροατία, πώς προσεγγίζουν τα επίμαχα ζητήματα σε συνεργασία με τους πολιτικούς τους εταίρους, ενόσω συνεχίζεται το δεύτερο λοκντάουν, ή τι λύσεις δοκιμάζουν για να αντιμετωπίσουν την κρίση, αυτό μας βοηθά να τοποθετήσουμε τα θέατρα-μέλη μας σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Μία από τις πρόσφατες έρευνες για τις επιπτώσεις του Covid-19 στον τομέα μας δείχνει ότι το οικονομικό πλήγμα που έχει υποστεί ο πολιτιστικός τομέας είναι βαρύτερο συγκριτικά με άλλους τομείς, με τις παραστατικές τέχνες να έχουν χάσει το 85% του επίσημου τζίρου τους. Οι προβλέψεις είναι δυσοίωτες, και ένα είναι σίγουρο: πως τα επόμενα χρόνια θα έχουμε λιγότερες διεθνείς συμπαραγωγές που θα παρουσιαστούν σε ευρωπαϊκές θεατρικές σκηνές. Ωστόσο όλο αυτό το διάστημα έχουμε επιδείξει θαυμαστή αντοχή και προσαρμοστικότητα, στοιχεία που θα μας βοηθήσουν να σχεδιάσουμε εκ νέου το πλαίσιο των διεθνών θεατρικών συνεργασιών, ώστε να τις κάνουμε περισσότερο βιώσιμες, λειτουργικές και πλουραλιστικές, αξιοποιώντας τα ψηφιακά μέσα.

Heidi Wiley

Μετάφραση: Κυριακή Αργυρού-Δημήτρης Πίχας

Ψηφιακό θέατρο

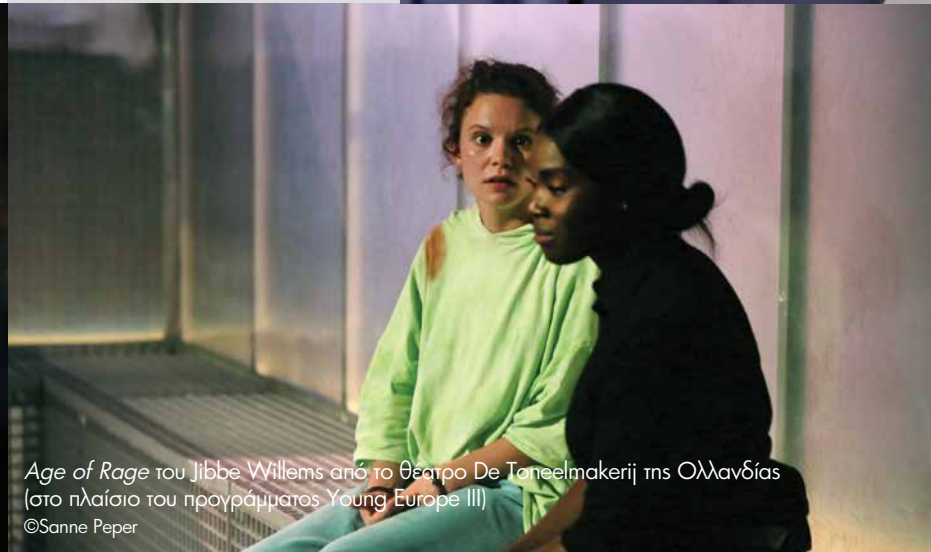
Το *Stage Your City* (2018) αποτελεί τον καρπό της συνεργασίας μεταξύ θεάτρων-μελών του δικτύου στο πλαίσιο του προγράμματος "European Theatre Lab: Drama Goes Digital", όπου συγχωνεύονται δημιουργικά οι νέες τάσεις της ψηφιοποίησης και του συμμετοχικού θεάτρου στο αστικό περιβάλλον. Πρόκειται για ένα GPS app που συνδυάζει επαυξημένη πραγματικότητα (AR), πανοραμικά βίντεο και στοιχεία παιχνιδιού. Το χαρακτηριστικό της συμμετοχικότητας ευνοεί την άμεση διείσδυση του θεάτρου μέσα στην κοινότητα, συνδέοντας παράλληλα τον αναλογικό χώρο με τον ψηφιακό. Έτσι οι συμμετέχοντες εξερευνούν την πόλη τους διαδραστικά, εστιάζοντας σε θέματα όπως η υγεία, η ασφάλεια, οι έννοιες της ταυτότητας και της αγάπης.

Stage Your City (στο πλαίσιο του "European Theatre Lab: Drama Goes Digital")
©Eric Didym

Rage του Wilke Weermann από την εφηβική σκηνή του Deutschen Theater της Γερμανίας (στο πλαίσιο του προγράμματος Young Europe III)
©Arno Declair

Age of Rage του Jibbe Willems από το θέατρο De Toneelmakerij της Ολλανδίας (στο πλαίσιο του προγράμματος Young Europe III)
©Sanne Peper

Ψηφιακή μετάδοση

Digital Ballet Matinéés

Τα κυριακάτικα πρωινά χορευτές και χορογράφοι του μπαλέτου του Ντόρτμουντ συνδέονται ζωντανά με το κοινό, προσκαλώντας το με μια «νέα» μορφή στο χώρο του και επιθυμώντας, έστω και ψηφιακά, να διατηρήσουν την επικοινωνία μαζί του. Στην οθόνη του θεατή εμφανίζονται τεκμήρια εργασίας, προθέρμανση και ζέσταμα των δημιουργών, συζητήσεις και ανταλλαγές της δημιουργικής ομάδας, με τον θεατή να έχει παράλληλα την ευκαιρία να αντιδράσει, στέλνοντας ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της μετάδοσης.

Digital Ballet Matinéés (στο Theater Dortmund, επιχορηγημένο από τα ψηφιακά grants του ETC)
©Ballet Dortmund

Εφηβικό θέατρο – Young Europe III

Το πρόγραμμα Young Europe, το οποίο θεσπίστηκε πριν από 13 χρόνια, ξεκίνησε να εφαρμόζεται για τρίτη φορά το 2018, έχοντας ως κύριο άξονα τα κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν τους εφήβους σήμερα και προσφέροντας μέσω της θεατρικής τέχνης ένα χώρο αναζήτησης, διερεύνησης και πρωτίστως δημιουργίας για τον προσδιορισμό της ταυτότητας του εφήβου στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο του Young Europe III, εννιά μέλη-θέατρα του ETC συνεργάστηκαν τα τελευταία δύο χρόνια σε ομάδες των τριών, με έμφαση στην παραγωγή νέων κειμένων για το νεανικό κοινό και τη δημιουργία παραστάσεων που προσεγγίζουν θέματα όπως η οργή, η δημοκρατία και η ταυτότητα. Τέτοιο δείγμα καλλιτεχνικής δημιουργίας και εμπειρίας συνδημιουργίας με τους νέους αποτελεί η συνεργασία του ολλανδικού θεάτρου De Toneelmakerij του Άμστερνταμ με το γερμανικό θέατρο του Βερολίνου Deutsches Theater και το ουγγρικό θέατρο του Szombathely Weöres Sándor Színház. Κάθε θέατρο δημιούργησε μια καινούργια θεατρική παραγωγή, στηριζόμενο σε συνδυαστικές μεθόδους έρευνας και τεχνικές θεάτρου ντοκουμέντου. Τα δόκιμα αυτά εγχειρήματα απέδωσαν τα έργα *Age of Rage* του Jibbe Willems και *Rage* του Wilke Weermann.

Age of Rage

«Πρόκειται για την ιστορία ενός αντιδραστικού κοριτσιού που δοκιμάζει ό,τι μπορεί για να προχωρήσει μπροστά, όμως εξακολουθεί να νιώθει υπονομευμένο. Θέλει να ακουστεί, όμως κανείς δεν το ακούει».

Rage

«Τι σημαίνει η έννοια "δημοκρατία" για άτομα που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου; Ποιος ακούει όσους δεν έχουν συμπληρώσει το ελάχιστο ηλικιακό όριο για να ασκήσουν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι; Ποιες είναι οι μορφές συμμετοχικότητας που χρειαζόμαστε; Κι αν το νεανικό κίνημα Παρασκευές για το Μέλλον είναι μόνο η αρχή;»

* Οι πληροφορίες έχουν αντληθεί από την ιστοσελίδα του ETC (<https://www.europeantheatre.eu/>), καθώς και από την έκδοση *Youth Theatre: A Casebook*.

Κύριε Πετρίδη, τι περιλαμβάνει το λεύκωμα για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ; Τι θα ανακαλύψει ο αναγνώστης;

Το λεύκωμα είναι μια πλατιά περιδιάβαση στην ιστορία του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου, τις εμβληματικές μορφές και στιγμές που τη σφράγισαν, καθώς και το ρεπερτόριό του, το οποίο παρουσιάζεται συνθετικά με βάση αδρές κατηγοριοποιήσεις (αρχαίο δράμα, νεοελληνικό έργο, ξένο ρεπερτόριο, παιδικό-εφηβικό θέατρο, κυπριακή δραματολογία). Στο λεύκωμα υπάρχει επίσης εκτενής αναφορά στο ρόλο του ΘΟΚ ως μοχλού θεατρικής ανάπτυξης στην Κύπρο, ο οποίος είναι τόσο σημαντικός όσο και η καλλιτεχνική του δράση. Στο τέλος του λευκώματος ο αναγνώστης θα βρει συγκεντρωμένη την πλήρη παραστασιογραφία του ΘΟΚ από το 1971 μέχρι σήμερα, στοιχεία για τα ανεξάρτητα θεατρικά σχήματα που κατά καιρούς έλαβαν επιχορηγήσεις, τον κατάλογο όσων βραβεύτηκαν με βραβείο ΘΟΚ – και όλα αυτά διανθισμένα με υπέροχες φωτογραφίες από το πάμπλουτο αρχείο του Οργανισμού. Με άλλα λόγια, πρόκειται για μια μεστή έκδοση που θα αποτελέσει, πιστεύω, έργο αναφοράς για όσους επιθυμούν να εγκύψουν στην προσφορά του Οργανισμού κατά τα πρώτα πενήντα χρόνια της ύπαρξής του.

Ποιες ιδιαίτερες παραμέτρους και δυσκολίες έχει η σύνθεση ενός λευκώματος που πρέπει να περιλαμβάνει 50 χρόνια θεατρικής ιστορίας;

Οι μεγάλες προκλήσεις ήταν τρεις: (α) να σχεδιαστεί ένας τόμος που να ανταποκρίνεται στο εύρος και την ουσία της προσφοράς του ΘΟΚ, χωρίς να αλλοιώνεται το ειδικό βάρος των προσώπων και των στιγμών, (β) να κατανεμηθεί η ευθύνη της συγγραφής των κεφαλαίων σε ανθρώπους που συνδυάζουν τη βαθιά γνώση του αντικείμενου με τη διάθεση να δουλέψουν ταχύτατα, ώστε το λεύκωμα να ολοκληρωθεί και να κυκλοφορήσει εγκαίρως, (γ) να τύχει επιστημονικής επιμέλειας σε χρόνο dt ένας όγκος υλικού που πλησιάζει τις 160.000 λέξεις και περιλαμβάνει εκατοντάδες φωτογραφίες. Πιστεύω ότι κατορθώσαμε να ανταποκριθούμε με όπλο τη συλλογικότητα. Την τελική επιστημονική ευθύνη του λευκώματος την είχε μεν ο υποφαινόμενος, εξ αρχής όμως με πλαισίωσε μια ομάδα συμπρωταγωνιστών από τα σπλάχνα του ΘΟΚ, των οποίων ο ρόλος, τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση του πρότζεκτ, ήταν καίριος: ο Σάββας Κυριακίδης, η Μαρίνα Μαλένη, η Μαρία Ευσταθίου και η Κική Αργυρού έδωσαν ψυχή, ανταποκρίθηκαν αστραπιαία σε ό,τι ζήτησα και κατέθεσαν εξαιρετικές προτάσεις, ιδέες και λύσεις σε προβλήματα που ανέκυπταν. Το βασικό κομμάτι της δουλειάς ολοκληρώθηκε σε ένα τρίμηνο περίπου – και αυτό αποκαλύπτει πόσο η ενασχόληση όλων μας με αυτό το έργο ήταν δόσιμο ερωτικό.

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΛΕΥΚΩΜΑ

**Ο ΘΟΚ είναι
«το θέατρό μας»
– στην κυριολεξία.**

Ποια είναι η συνολική εντύπωση που αποκομίσατε ως επιστημονικός υπεύθυνος της έκδοσης για τη μέχρι τώρα πορεία του Οργανισμού;

Ο ΘΟΚ είναι «το θέατρό μας» – στην κυριολεξία. Είναι ταυτόσημος με την ιστορία του κυπριακού θεάτρου, καθώς δεν υπήρξε μονάχα καλλιτεχνικός αλλά και αναπτυξιακός παράγοντας. Εκ των πραγμάτων, ο ΘΟΚ μπορεί να λειτούργησε όντως ως το θέατρο της ελληνοκυπριακής κοινότητας παρά ως το κρατικό θέατρο σύνολης της Κύπρου. Παρά ταύτα, επέδειξε τόλμη και ηγεσία σε κρίσιμες στιγμές της ιστορίας του νησιού μας, συνθέτοντας αντίστοιχες τάσεις, πολιτικές, καλλιτεχνικές, ακόμα και εθνικές. Οι παρεμβάσεις του Οργανισμού μετά την Εισβολή, με τις περιοδείες των παραστάσεών του στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που φώτισαν την ανθρώπινη πλευρά του κυπριακού δράματος, η ιστορική συνεργασία με το Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας (2016), που κατέλυσε, έστω προς στιγμήν, τα καλλιτεχνικά συρματοπλέγματα, η μεγαλειώδης επαναδιεκδίκηση του αρχαίου θεάτρου της Σαλαμίνας υπό την αιγίδα της Δικαιονομικής Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό (2015, 2016), που γενναϊοκάρα αγνόησε τις αντιδράσεις, μαρτυρούν έναν Οργανισμό που διαθέτει πλήρη συναίσθηση του ιστορικού του βάρους.

Συνέντευξη
Αντώνης Πετρίδης

Και μια εκτίμηση για το μέλλον όχι μόνο του ΘΟΚ, αλλά και του θεάτρου εν γένει στην Κύπρο.

Πέρα από τα όποια προβλήματα, τις κατά καιρούς αστοχίες ή τις προσωπικές πικρίες που δικαίως ή αδικίως εκφράζονται, η Κύπρος κάνει θέατρο πολύ μεγαλύτερο από το μέγεθός της. Η πορεία του ΘΟΚ στα Επιδάυρια είναι τρανή απόδειξη γι' αυτό. Ο ΘΟΚ διαθέτει σήμερα την κατάλληλη ηγεσία αλλά και πανάξιο, σφριγηλό ανθρώπινο δυναμικό (επιστημονικό, διοικητικό και καλλιτεχνικό), με το οποίο μπορεί να πορευθεί προς το μέλλον. Αυτό που επιβάλλουν οι καιροί πάνω απ' όλα, κατά τη γνώμη μου, είναι συνέργειες. Οι μικρές, ανεξάρτητες θεατρικές ομάδες παρέχουν την ευελιξία που απαιτείται, ώστε να εκλυθούν ανεμπόδιστες οι δυνάμεις της δημιουργικότητας και του πειραματισμού. Οι συμπράξεις, όμως, είναι εκείνες που θα συγκολλήσουν τις μεμονωμένες ψηφίδες σε ένα μεγάλο, αθάνατο μωσαϊκό. Χρειαζόμαστε τα ολιγοπρόσωπα, δυναμικά, τολμηρά και ανεξάρτητα σχήματα, που θα διευρύνουν τους πολιτισμικούς μας ορίζοντες· χρειαζόμαστε, όμως, και τα φιλόδοξα, μακρόχρονα συλλογικά πρότζεκτ (τις μεγάλες παραγωγές, τα φιλόδοξα φεστιβάλ, τις διεθνείς περιοδείες, τα ερευνητικά έργα κ.τ.ό.), που θα προσδώσουν διάρκεια και μονιμότητα στο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ
Να είμαστε εδώ να γιορτάσουμε και τα εκατόχρονα!

Νέο αίμα

Συνέντευξη
Μιχάλης Καζάκας

Μιχάλης Καζάκας

Ηθοποιός (γενν. 1995) | Σπούδασε στη Δραματική Σχολή Βλαδίμηρος Καυκαρίδης (2020). Στην τρίτη του επαγγελματική δουλειά στο θέατρο (Νέα Σκηνή, Σε κρίσιμη κατάσταση του Αντώνη Γεωργίου) ερμηνεύει το ρόλο του έφηβου Χρίστου.

46

Νομίζω ότι η πίστη στον εαυτό σου είναι το μεγαλύτερο κίνητρο.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Εύχομαι να τα εκατοστήσει και να συνεχίσει να προσφέρει στο κυπριακό θέατρο και στον πολιτισμό μας.

Τι σουιστά κίνητρο για έναν νέο ηθοποιό; Τι είναι αυτό που του δίνει ώθηση και, αντιστρόφως, αυτό που τον απογοητεύει;

Βγαίνοντας από τη σχολή, νιώθεις ότι μπορείς να κατακτήσεις τον κόσμο – ή τουλάχιστον έτσι ένιωθα εγώ. Νομίζω ότι η πίστη στον εαυτό σου είναι το μεγαλύτερο κίνητρο: σου δίνει ώθηση να προχωρήσεις, να αντέξεις, να γίνεσαι καλύτερος σαν ηθοποιός και σαν άνθρωπος. Ανυπομονείς να βγεις στη σκηνή, να γνωρίσεις ανθρώπους, ρόλους, καταστάσεις, να ωριμάσεις μέσα απ' αυτό.

Πιστεύω ότι σαν νέοι ηθοποιοί δεν πρέπει να απογοητευόμαστε εύκολα, γιατί έχουμε δρόμο μπροστά μας. Αν μπορώ να σημειώσω κάτι εδώ, είναι οι «κλειστές πόρτες» που συναντάς στα πρώτα σου βήματα, καθώς δεν δίνονται οι ευκαιρίες που θα έπρεπε στα νέα παιδιά. Δεν θέλω, όμως, να σταθώ τόσο σ' αυτό – εξάλλου κάθε εμπόδιο έρχεται για να το ξεπερνάς και να γίνεσαι καλύτερος.

Ποια είναι η κρίσιμη κατάσταση του Χρίστου, του ήρωα που υποδύεστε στην παράσταση της Νέας Σκηνής;

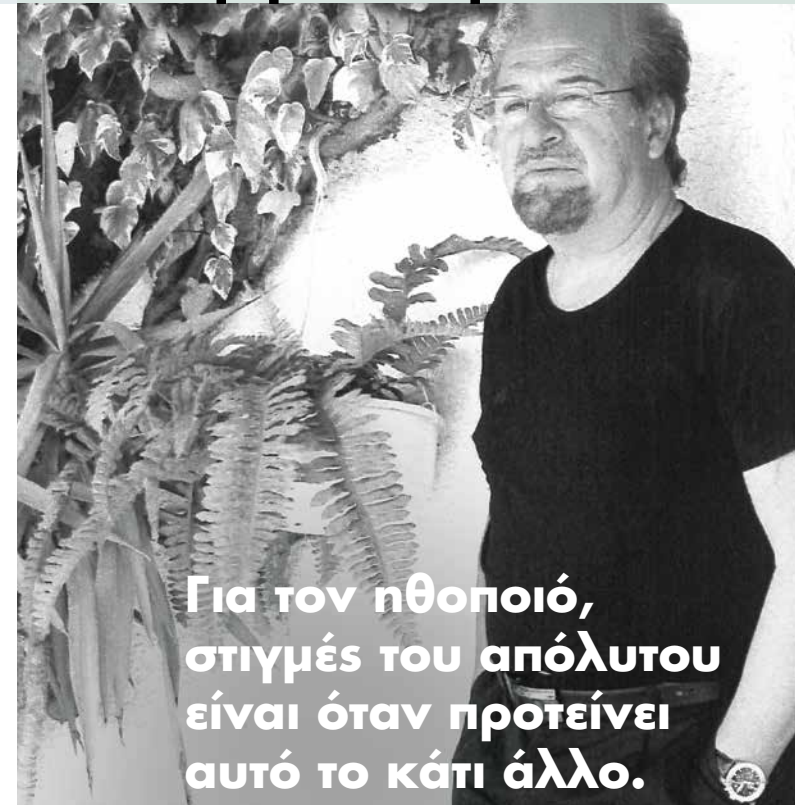
Γεννημένος σε μια λάθος οικογένεια, σε μια λάθος κοινωνία, χωρίς την πατρική φιγούρα να υπάρχει στη ζωή του. Ένα παιδί «διαφορετικό», ένας έξυπνος και ευαίσθητος νέος σε μια τρυφερή ηλικία. Ένας έφηβος που η «διαφορετικότητά» του τον φέρνει αντιμέτωπο με τον σχολικό εκφοβισμό σε καθημερινό επίπεδο – ένα φαινόμενο γνώριμο, δυστυχώς, πια. Η κρίσιμη κατάσταση του Χρίστου, λοιπόν, ξεκινά από τη μέρα που γεννιέται. Το γεγονός που κορυφώνει την κατάσταση του χαρακτήρα μου είναι το ατύχημα του μεγάλου του αδελφού, του Μάριου, ο οποίος επί δύο μήνες δίνει τον αγώνα του για ζωή στην εντατική.

Θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας ένα όνειρό σας, είτε αφορά το θέατρο είτε κάτι πιο προσωπικό;

Γενικά, στη ζωή μου δεν κάνω όνειρα, απλώς ζω. Ένα μεγάλο όνειρο που έχει προκύψει τον τελευταίο χρόνο, λόγω πανδημίας, είναι να ταξιδέψω. Μέσα από τα ταξίδια εξελίσσεσαι, γνωρίζεις άλλες κουλτούρες, άλλους ανθρώπους, γεμίζεις εμπειρίες. Θα ήθελα να δοκιμάσω την τύχη μου και στο επαγγελματικό κομμάτι στο εξωτερικό. Κάτι άλλο μικρό αλλά αναγκαίο όσον αφορά τη ζωή μου και τους στόχους μου είναι να καταφέρω να βρω την ισορροπία μέσα μου.

Παλιά φρουρά

Συνέντευξη
Ευτύχιος Πουλλαΐδης

Για τον ηθοποιό, στιγμές του απόλυτου είναι όταν προτείνει αυτό το κάτι άλλο.

Ευτύχιος Πουλλαΐδης

Ηθοποιός (γενν. 1945) | Σπούδασε στη Δραματική Σχολή του Θεάτρου Τέχνης. Από τα σπάργανα του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (1971, *Αγαμέμνονας* του Αισχύλου), υπήρξε μέλος του σταθερού πυρήνα του. Από τότε υποδύθηκε πάμπολλους δραματικούς και κωμικούς ρόλους επί σκηνής. Ένας ηθοποιός-«αθλητής» με σκηνική αντοχή και επιβλητική παρουσία. Η πρόσφατη ηχογραφημένη ανάγνωση της ραψωδίας β της *Οδύσσειας* του Ομήρου από τον ίδιο, στο πλαίσιο των podcasts του Οργανισμού, μεταφέρει μια απολαυστική εμπειρία στους ακροατές.

Κύριε Πουλλαΐδη, πώς αποφασίσατε να ασχοληθείτε με το θέατρο;

Με ρωτάτε πώς αποφάσισα να ασχοληθώ με το θέατρο... Πρέπει να πάμε πολλά πολλά χρόνια πίσω, όταν, χωρίς να το καταλάβω, πιτσιρικάς, βρέθηκα να παρακολουθώ παραστάσεις του Ο.Θ.Α.Κ. με τους παλιούς ηθοποιούς και αργότερα με τους νεότερους στο Θέατρο Τέχνης που δημιούργησε ο Θάνας Σακέπτας με ταλαντούχους μαθητές του. Καθοριστική στιγμή στη ζωή μου ήταν το Θέατρο Τέχνης του μεγάλου δασκάλου Κάρου Κουν. Όταν στο ελεύθερο τότε αμφιθέατρο της Σαλαμίνας είδα τις δύο θεατρικές παραστάσεις με τους *Πέρσες* του Αισχύλου και τους *Ορνίθες* του Αριστοφάνη. Τότε μέσα μου όλα είχαν πάρει το δρόμο τους.

Τι θυμόσατε από τη μαθητεία σας στο Θέατρο Τέχνης και από τον ίδιο τον Κάρλο Κουν προσωπικά; Ποια είναι η παρακαταθήκη που έχετε στις αποσκευές σας;

Θα μπορούσα να μιλάω για ώρες, γιατί κάποιος τυχερός, όπως εγώ, βρέθηκε μέσα σε αυτό το παραμύθι του Θεάτρου Τέχνης ζώντας το όνειρό τους. Τεχνικές και δυναμικές έμειναν χαραγμένες μέσα μου και με κρατούν σε εγρήγορση. Παρακαταθήκες ενός μεγάλου δασκάλου.

Αν έπρεπε να ξεχωρίσετε μία και μόνο στιγμή από την καριέρα σας, μια στιγμή καλλιτεχνικής πληρότητας και βαθιάς προσωπικής ικανοποίησης, ποια θα ήταν αυτή;

Δεν μπορείς να ξεχωρίσεις μία στιγμή πληρότητας, γιατί κάπου αλλού έρχεται μία άλλη, κι ύστερα μία άλλη, κι ύστερα μία άλλη. Για τον ηθοποιό, όμως, στιγμές του απόλυτου είναι όταν προτείνει αυτό το κάτι άλλο. Το σκεπτικό δηλαδή μιας καινούργιας πρότασης. Αυτό μου συνέβη στον αγγελιαφόρο των *Περσών* του Αισχύλου, στην *Κρίση* του Barry Collins και τον Θεοκλύμενο στην *Ελένη* του Ευριπίδη.

Εργάζεστε πάνω από 50 χρόνια ως ηθοποιός. Τι άλλο γεμίζει τη ζωή σας πέρα από το θέατρο, την τηλεόραση και την υποκριτική;

Το θέατρο. Αυτό ξέρω, αυτό κάνω, αυτό με συμπληρώνει.

Πήρατε μέρος στη σειρά podcasts του ΘΟΚ με ηχογραφημένες αναγνώσεις της *Οδύσσειας* του Ομήρου, διαβάζοντας τη ραψωδία β. Πώς προσεγγίσατε αυτό το υλικό; Ποιες οι εντυπώσεις σας από αυτή την εμπειρία;

Πράγματι, αυτό που προτείνει ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου είναι μια καινοτομία με πρόθεση. Πιστεύω μου είναι ότι αυτά τα κείμενα χρειάζονται τη δική τους προσέγγιση και μεταχείριση. Και όταν διαβάζονται από έμπειρους ερμηνευτές που έχουν εντρυφήσει στο αρχαίο δράμα, τότε αποκτούν τον δικό τους όγκο και αξία.

Μια ευχή για τα 50 χρόνια του ΘΟΚ

Να κρατήσει την ποιότητά του σε αυτά τα υψηλά επίπεδα και η ευχή θα ολοκληρωθεί για άλλα 350 χρόνια.

47

Το «τραπέζι» ως αφετηρία

➔ Ως αφετηρία για τη δημιουργία μιας παράστασης ορίζεται συνήθως η συνθήκη των αναγνώσεων. Η παρθενική συνάντηση της δημιουργικής ομάδας γίνεται γύρω από ένα τραπέζι, όπου τα μέλη της έχουν κληθεί, με το ένα αντίκρου στο άλλο, το ένα δίπλα στο άλλο, στην πρώτη τους αναμέτρηση με το κείμενο. Λίγο πριν το χαρτί μεταφερθεί στη σκηνή, προχωρούν στις πρώτες δειλές απόπειρες να αποκρυπτογραφήσουν νοήματα και προθέσεις: μια διαδικασία ανίχνευσης και αποσαφήνισης του λόγου και των χαρακτήρων του έργου. Ένας κοινός τόπος όπου η ατομική προεργασία δίνει τη θέση της στη συνδημιουργία και σφρηματούνται οι δεσμοί της ομάδας. Από τη σύγκληση στη σύγκλιση: ένας τόπος σύνθεσης – εκεί που ριζώνει το *εμείς* και το *μαζί*.

1.

2.

3.

5.

4α.

6.

7.

4β.

1. Το παιχνίδι του έρωτα και του θανάτου του Ρομαίν Ρολλάν | 1989
Σταύρος Λούρας, Ανδρέας Μούστρας, Μαρία Μίχα, Φαίδρος Στασίνο, Αννίτα Σαντοριναίου, Νεόφυτος Νεοφύτου, Σπύρος Σταυρινίδης, Ειρένα Ιωαννίδου-Αδαμίδου, Νίκος Σιαφκάλης, Ευτύχιος Πουλλαΐδης, Αχιλλέας Αχιλλέως, Κώστας Δημητρίου

2. Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι του Ουίλιαμ Σαίξπηρ | 1988
Σπύρος Σταυρινίδης, Σταύρος Λούρας, Γιώργος Μουσαΐμης, Ανδρέας Μούστρας, Στέλιος Καυκαρίδης, Βαρνάβας Κυριαζής, Γρηγόρης Παπαγεωργίου, Νίκος Χαραλάμπους, Σπύρος Αρόπτης, Κώστας Δημητρίου, Άλκηστις Παυλίδου, Αννίτα Σαντοριναίου, Τάκης Χριστοφάκης, Φαίδρος Στασίνο, Σπύρος Ιωαννίδης

3. Επικίνδυνο παιχνίδι του Μανώλη Κορρέ | 1987
Αννίτα Σαντοριναίου, Σταύρος Λούρας, Μήδεια Χάννα, Θάνος Σακέπας, Κώστας Δημητρίου, Ανδρέας Μούστρας

Μήδεια Χάννα, Θάνος Σακέπας, Κώστας Δημητρίου, Ανδρέας Μούστρας

4. Δύσκολος του Μενάνδρου | 1985
α: Δημιουργική ομάδα και θίασος
β: Νίκος Κουρούσις, Εύης Γαβριλίδης, Λεωνίδας Μαλένης

5. Οι φίλοι του Κώστα Μουρσελά | 1984
Φαίδρος Στασίνο, Σπύρος Σταυρινίδης, Τζένη Γαϊτανοπούλου, Στέλιος Καυκαρίδης, Δέσποινα Μπεμπεδέλη

6. Οι παλαιστές του Στρατή Καρρά | 1973
Παρίτσια Τύμβιου, Έλλη Κυριακίδου, Ιάκωβος Φιλίππου, Αντώνης Κατσαρής, Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Στέλιος Καυκαρίδης, Νίκος Χαραλάμπους, Βλαδίμηρος Καυκαρίδης

7. Θεανώ του Μιχάλη Πτισιλλίδη | 1973
Βούλα Πελεκάνου, Ανδρέας Μούστρας, Φλωρεντία Δημητρίου, Έφη Οικονόμου, Ανδρέας Μουσουλιώτης, Νεόφυτος Νεοφύτου, Σπύρος Σταυρινίδης, Μόνικα Βασιλείου, Νίκος Σιαφκάλης, Μιχάλης Πτισιλλίδης

Για θεατές-αναγνώστες

Kaatje De Geest, Carmen Hornbostel, Milo Rau (επιμ.), Golden Book V: Why Theatre?, εκδ. NTGent, Βερολίνο 2020

"You have to know the grass is greener on the stage".
LIES PAUWELS

Τον Μάρτιο του 2020 το Εθνικό Θέατρο της Γάνδης, υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Milo Rau, του διακεκριμένου Ελβετού σκηνοθέτη, κάνει μια «παρορμητική» χειρονομία – απότοκη της δύσκολης κατάστασης του κλεισίματος των θεάτρων εξαιτίας της πανδημίας του Covid-19– η οποία απέφερε καρπούς, ενισχύοντας το στοχασμό σε ό,τι αφορά τη θεατρική δημιουργία. Εκατό φωνές από όλο τον κόσμο (δημιουργοί, καλλιτέχνες, ακτιβιστές, θεωρητικοί και διανοούμενοι) κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα καιρικό και φλέγον ερώτημα: «Γιατί θέατρο;» Οι απαντήσεις μαρτυρούν μια καταβύθιση στην ουσία του θεάτρου, πότε ριζο-

σπαστική, τολμηρή και καινοτόμα, πότε μετριοπαθή, ρομαντική και ουτοπική, πότε πραγματιστική και πότε θεωρητική. Εκατό πραγματείες, εκατό μανιφέστα-καταθέσεις για τη νέα πραγματικότητα του θεάτρου, από το «κλασικό» θέατρο στις σκηνικές εκφράσεις του επιτελεστικού και στο χορό, από τον ακτιβισμό στο πολιτικό θέατρο και στην επιτελεστική διάσταση της καθημερινής δραστηριότητας, οι οποίες επιβεβαιώνουν την αναγκαιότητα της ύπαρξής του. | Κ.Α.

Άντηρ Χ. Κωνσταντίνου, Καίτη Διαμαντάκου, Λεωνίδα Γαλάζη (επιμ.), Το θέατρο στη νεότερη και στη σύγχρονη Κύπρο: Πρακτικά Συνεδρίου, Theatrologica, εκδ. Ηρόδοτος και Θεατρικό Μουσείο Κύπρου, Αθήνα 2020

Το 2015 η θεατρική κοινότητα υποδέχθηκε με θερμό ενδιαφέρον το συνέδριο «Το θέατρο στη νεότερη και στη σύγχρονη Κύπρο», που πραγματοποιή-

θηκε με μεγάλη επιτυχία στο Θεατρικό Μουσείο Κύπρου. Πέντε χρόνια αργότερα εξίσου ευχάριστη και ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη είναι η αποτύπωση επί χάρτου των πρακτικών του –σε επιμέλεια Άντηρ Χ. Κωνσταντίνου, Καίτη Διαμαντάκου και Λεωνίδα Γαλάζη– των οποίων η συμβολή στην καταγραφή και αποτίμηση του κυπριακού θεάτρου είναι καθοριστικής σημασίας.

Η έκδοση αρθρώνεται σε τριάντα οκτώ επιστημονικά άρθρα, τα οποία ταξινομούνται σε έξι μέρη. Ξεκινά με δύο εισαγωγικά κείμενα-τιμητικές ομιλίες του συνεδρίου για τη διαλεκτική μεταξύ θεάτρου και τόπου, συνεχίζει με την κυπριακή δραματουργία από τις απαρχές της έως τη νεότερη γενιά της, εξετάζει τους θεατρικούς δεσμούς μεταξύ κυπριακού και νεοελληνικού θεάτρου, ενώ περιλαμβάνει μια πολυφωνία θεματικών που αφορούν την κοινωνικοπολιτική προέκτασή του. Το τελευταίο μέρος καταπιάνεται με την πρόσληψη της αρχαίας ελληνικής και ξένης δραματουργίας.

Το συγκεκριμένο σύγγραμμα έρχεται να ενισχύσει την επιστήμη της κυπριολογικής θεατρικής ιστοριογραφίας και να προσφέρει ένα κατατοπιστικό εγχειρίδιο σε όλους όσους ενδιαφέρονται για το ευρύ και σύνθετο φάσμα της δραματουργικής παραγωγής και της σκηνικής-καλλιτεχνικής δραστηριότητας του κυπριακού θεάτρου· ένα χρήσιμο εργαλείο τόσο για τους ερευνητές των θεατρικών σπουδών, όσο και για το απλό θεατρόφιλο-αναγνωστικό κοινό. | Κ.Α.

Δημήτρης Καταλειφός, Συμπληγάδες γενεθλίων, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2020

Συνήθως χαρίζουμε δώρα σε όσους έχουν γενέθλια και όχι το αντίστροφο. Εδώ δεν έχουμε μια τέτοια περίπτωση. Ο σημαντικός και πολυβραβευμένος πρωταγωνιστής του θεάτρου Δημήτρης Καταλειφός μετέτρεψε τον περσινό εγκλεισμό λόγω της πανδημίας σε ευκαιρία, εκμεταλλευόμενος αυτή την περίοδο υποχρεωτικής ανανάπαυσης για να γράψει και να μας προσφέρει εξήντα πέντε κείμενα ποιητικής πρόζας με αφορμή τα εξηκοστά έκτη γενέθλιά του.

Η πρώτη του συγγραφική απόπειρα έχει έντονο αυτοβιογραφικό στοιχείο – και πώς αλλιώς; Οι Συμπληγάδες γενεθλίων δεν είναι παρά οι Συμπληγάδες του χρόνου· του χρόνου που μας μαλακώνει και του χρόνου που μας τσαλακώνει. «Οι χρόνοι ανεβοκατεβαίνουν στο κεφάλι σου σαν τα παιδιά που γλιστράνε στην τσουλήθρα. Ενεστώς, μέλλον και αόρι-

στος τριγυρνάνε στο δωμάτιο, και ο παρακείμενος χορεύει στο ταβάνι». Μια αφορμή για ένα ταξίδι στο χρόνο, λοιπόν, σε ένα βασίλειο που δεν υπάρχει πια, του οποίου όμως είμαστε ισόβιοι υπήκοοι: το βασίλειο της παιδικής μας ηλικίας. «Όλοι τρυγούν τον παιδικό τους κήπο, να βγάλουν το κρασί της αντοχής». Και είναι αλήθεια.

Από τη μία οι στοιβάδες της μνήμης, των ονείρων, κι από την άλλη η τύρβη της καθημερινότητας, οι ανειλημμένες υποχρεώσεις και η σκόνη που κατακάθεται στην επιφάνεια των πραγμάτων και αλλάζει το χρώμα των μαλλιών μας. Από αυτά τα συγκοινωνούντα δοχεία, του παρελθόντος και του παρόντος, αντλεί υλικό ο Δημήτρης Καταλειφός για να δημιουργήσει τα δικά του μικρά μονόπρακτα, τα οποία συγκινούν με τον εσωτερικό, ήπιο παλμό τους και τον εξομολογητικό, στοχαστικό, σχεδόν καθαφικό τους τόνο. (Όσοι και όσες τον έχετε απολαύσει επί σκηνής δεν αποκλείεται να ακούσετε ανάμεσα στις αράδες τη χαρακτηριστική φωνή του, με τη γαλήνια, ευγενική χροιά, να σας συντροφεύει κατά την ανάγνωση.) Σε αυτές τις ποιητικές σεκάνς η αναπόληση και η νοσταλγία έχουν τον πρώτο ρόλο: πρόσωπα αγαπημένα που δεν υπάρχουν πια –το βιβλίο είναι αφιερωμένο σ' αυτά–, μα και χειρονομίες τυχαίες, αναπάντεχες και απροσχεδίαστες. Και όχι μόνο: ταπεινές καθημερινές ιεροτελεστίες –η αγία ρουτίνα–, απόπειρες ισορ-

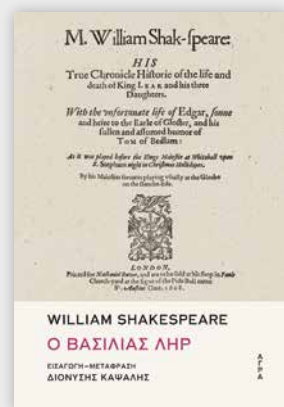
ροπίας σε τεντωμένο σχοινί, ζωτικά ψεύδη που μας συνοδεύουν κατά την ενηλικίωσή μας, το τραγούδι των τζιτζικιών τα καλοκαίρια και, ασφαλώς, ο έρωτας.

Ξέρουμε καλά πως οι απολογισμοί δεν γίνονται ανέξοδα, και σίγουρα όχι χωρίς κάποια δόση μελαγχολίας, αφού η σκιά του παρελθόντος κάνει ακόμα και τις λαμπρές μας νίκες να φαντάζουν πύρρειες. Όποιος έχει προ πολλού αφήσει την επικράτεια της νιότης, όπως ο συγγραφέας, μπορεί να διατυπώσει με καθαρότητα, ένταση και απλότητα κάποια καιρία, ίσως και αυτονόητα ερωτήματα, τα οποία, δυστυχώς, δεν είναι πάντα ρητορικά, αφού οι όποιες απαντήσεις κρύβουν στο τέλος τους κάποιο ακνό ερωτηματικό. «Έχεις πει αυτά που ήθελες; Έχεις κάποτε αγαπήσει;» Μια σχεδόν μάταιη προσπάθεια να επανορθώσουμε, μόνο που είναι πολύ αργά – ποιος θα μας πιστώσει λίγο χρόνο ακόμα; Άλλωστε ό,τι παρέμεινε μισό, ανολοκλήρωτο και ανεκπλήρωτο είναι αυτό που μας στοιχειώνει, αλλά κι αυτό που μας κάνει να χαμογελάμε ασυναίσθητα σ' ανύποπτο χρόνο.

«Σ' αυτό τον κόσμο υπάρχουν κι οι πληγές, τι να λέμε;» Κι αν δεν υπήρχαν πληγές, ίσως δεν υπήρχαν ιστορίες. Κι αν δεν υπήρχαν ιστορίες, τι θα 'χαμε να πούμε; | Δ.Π.

**William Shakespeare,
Ο βασιλιάς Ληρ,
μτφ. Διονύσης Καψάλης,
εκδ. Άγρα, Αθήνα 2020**

συνιστά έναν εξαιρετικό πλοηγό για το έργο, συνοδευόμενο από πηγές, παραθέματα και βιβλιογραφικές αναφορές—, ο οποίος συνδιαλέγεται διακριτικά με την ποιητική ταυτότητα του έργου και τη θεατρική ισχύ του.

Η μετάφραση έγινε κατόπιν ανάθεσης του έργου στο Υπόγειο του Θεάτρου Τέχνης, το 1999, και αναθεωρήθηκε πρόσφατα, με ελάχιστες διορθωτικές αλλαγές.

Ο *Βασιλιάς Ληρ* εκθέτει το εύρος και το βάθος της ανθρώπινης εμπειρίας μέσα από ένα απλό οικογενειακό σχήμα: ένας πατέρας, ο βασιλιάς της Παφλαγονίας Ληρ, αντιμετωπίζει το ζήτημα της διαδοχής του από τις τρεις κόρες του, θέτοντας ως μοναδικό προαπαιτούμενο την αγάπη και τους τρόπους έκφρασής της. Ο Ληρ αποδεικνύεται ένας πατέρας που επιθυμεί να παραδώσει το φορτίο της δικής του εξουσίας για να έχει τη δική του ελευθερία. Έχει την πρόθεση να είναι ένας δίκαιος πατέρας, προδίδεται όμως από τις δύο κόρες του. Βλέποντας τα θεμέλια του οίκου του να κλονίζονται, παραδίδεται στην παραφροσύνη, ενταγμένος μέσα στον κόσμο της φύσης, την οποία επικαλείται ώστε να λειτουργήσει ως τιμωρός για λογαριασμό του. Η ανθρώπινη σκληρότητα, η φύση της εξουσίας, οι δεσμοί ηθικής και δικαίου, όπως και ο κραταιός ρόλος της αγάπης, είναι κομβικά ζητήματα που αποτυπώνονται και αναδεικνύονται με αριστοτεχνικό τρόπο.

Ένα έργο-στοχασμός για την τύφλωση και την ερμησία της ανθρώπινης ψυχής, τον απροσμέτρητο πόνο της, το οποίο συγκαταλέγεται στα κλασικά, υποχρεωτικά αναγνώσματα. | Κ.Α.

«Όμως εκεί όπου ριζώνει ο μέγας πόνος, τον μικρό μόλις τον νιώθεις. [...] Η θύελλα στον νου μου θαμπώνει όλες τις αισθήσεις μου, και νιώθω ένα μονάχα που επίμονα χτυπάει μέσα εδώ: η αχαριστία των παιδιών μου».

Ακόμα μία υποδειγματική μετάφραση σαιξπηρικού κειμένου έρχεται να προστεθεί στον κατάλογο των εκδόσεων Άγρα με την υπογραφή του Διονύση Καψάλη, διευθυντή του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, ποιητή, δοκιμιογράφου, ενός ομολογουμένως μετρ-μεταφραστή του Σαίξπηρ στα ελληνικά. Ο *Βασιλιάς Ληρ*, ένα από τα κορυφαία δημιουργήματα του ελισαβετιανού συγγραφέα, μεταφράζεται από έναν φανατικό μελετητή του και βαθύ γνώστη της δραματουργίας του—όπως μαρτυρά το εκτενές εισαγωγικό σημειώμά του, το οποίο

Ακολουθούν στον ΘΟΚ

ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΘΟΚ

ΕΚΤΟΣ ΕΔΡΑΣ

Ντα

του Χιου Λέοναρντ

«Ποτέ δεν σε άκουσα να λες πως είχες μια ελπίδα, ένα όνειρο. Ποτέ σου δεν είπες μια ξεκάθαρη, σωστή κουβέντα. Πενήντα οκτώ χρόνια κηπουρός, εννιά ώρες την ημέρα, σ' ένα βραχώτοπο που ούτε κατσίκι δεν ανεβαίνει. [...] Μια ζωή καθισμένος πάνω σ' αγκάθια, και δεν κουνήθηκες από κει, μήπως σου πάρει άλλος τη θέση!»

Μια γλυκόπικρη, ανθρώπινη και βαθιά συγκινητική οικογενειακή ψυχογραφία, ικανή να αγγίξει από το πρώτο λεπτό την αλήθεια των θεατών. Μια επιστροφή στις αναμνήσεις της παιδικής και εφηβικής ηλικίας και στις συχνά ακανθώδεις σχέσεις πατέρα-γιου. Η πολυβραβευμένη κωμωδία του Ιρλανδού συγγραφέα Χιου Λέοναρντ σκηνοθετείται από τη Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά, με τον ηθοποιό Κώστα Βήχα, στο ρόλο του πατέρα Ντα, να πλαισιώνεται από ένα εξαιρετικό σύνολο ερμηνευτών και συντελεστών.

Μετάφραση
ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΠΕΛΙΕΣ

Σκηνοθεσία
ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΝΑΡΙΔΟΥ-ΚΑΡΣΕΡΑ

Δραματουργική επεξεργασία
ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΝΑΡΙΔΟΥ-ΚΑΡΣΕΡΑ – ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΟΥ

Σκηνικά-Κοστούμια
ΘΕΛΜΑ ΚΑΣΟΥΛΙΔΟΥ

Μουσική
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Βοηθός σκηνοθέτιδας
ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΟΥ

Παίζουν
ΦΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΒΗΧΑΣ
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ, ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΦΙΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΤΣΙΟΣ, ΒΑΛΑΝΤΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΕΛΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΦΗ, ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑ

Από τον Μάιο του 2021

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ

Μικρές μουσικές ιστορίες

Οι δράσεις του Θεατρικού Καταφυγίου ΘΟΚ συνεχίζονται διαδικτυακά, προσφέροντας μια ευκαιρία απασχόλησης και καλλιτεχνικής έκφρασης σε ανθρώπους του θεάτρου οι οποίοι αυτό το διάστημα δοκιμάζονται πολύ σκληρά εξαιτίας της πανδημίας του Covid-19 και των περιοριστικών μέτρων.

Οι «Μικρές μουσικές ιστορίες» είναι ένα νέο πρόγραμμα που επιχορηγεί τη δημιουργία πρωτότυπων ψηφιακών θεατρικών έργων μικρής διάρκειας. Το πρόγραμμα εντάσσεται στις διαδικτυακές δράσεις «Ο νέος χώρος» του Θεατρικού Καταφυγίου και φιλοδοξεί να προωθήσει τη συνεργασία δημιουργών από διάφορους κλάδους και την παραγωγή μιας σειράς από διαδικτυακές μουσικές ιστορίες και μικρά μιούζικαλ.

Τα επιλεγμένα έργα θα παρουσιαστούν στο κανάλι του ΘΟΚ στο YouTube.

Από τον Μάιο του 2021

Τα νέα του ΘΟΚ

Βραβεία Θεάτρου ΘΟΚ για το έτος 2020

Τα Βραβεία Θεάτρου ΘΟΚ για το έτος 2020 έρχονται να τιμήσουν την καλλιτεχνική δημιουργία μιας δύσκολης χρονιάς, από πολλές απόψεις, μιας χρονιάς κατά την οποία δοκιμάστηκαν η υπομονή και οι αντοχές των ανθρώπων του θεάτρου, που όμως στάθηκαν όρθιοι, με δραστηριότητα που έκανε αίσθηση και με ξεχωριστή παρουσία. Για το έτος 2020, λοιπόν, η Κριτική Επιτροπή των Βραβείων Θεάτρου ΘΟΚ τίμησε με το Μεγάλο Βραβείο την ηθοποιό **Δέσποινα Μπεμπεδέλη** για την αδιάλειπτα ενεργή, σταθερή παρουσία της και την πολύχρονη και πολυδιάστατη προσφορά της στη θεατρική ζωή της Κύπρου, με το Βραβείο Δημιουργού της Χρονιάς τον μουσικό, συνθέτη και εκπαιδευτικό **Κώστα Κακογιάννη** για τις ξεχωριστές μουσικές δημιουργίες που πρωταγωνίστησαν στις σκηνές το καλοκαίρι που μας πέρασε, και με το Βραβείο Νέου Δημιουργού της Χρονιάς τον σκηνοθέτη **Κώστα Σιλβέστρο** για τη δραστήρια και ποικιλόμορφη σκηνοθετική του παρουσία. Η τελετή, που θα δημιουργηθεί αποκλειστικά για διαδικτυακή προβολή, θα μεταδοθεί στις 29 Μαρτίου 2021. Την επιμέλεια και την παρουσίασή της έχει αναλάβει ο ηθοποιός Χάρης Χαλαλάμπους.

Podcasts από τον ΘΟΚ

Η Οδύσσεια του Ομήρου, στη μετάφραση του Δ. Ν. Μαρωνίτη, σε podcast από τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου
Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου συνεχίζει τις ηχογραφημένες αναγνώ-

σεις με τη μορφή podcast της *Οδύσσειας* του Ομήρου, στη σπουδαία μετάφραση του διακεκριμένου Έλληνα φιλόλογου Δ. Ν. Μαρωνίτη. Για τους μήνες Μάιο και Ιούνιο 2021 (κάθε Πέμπτη) ακολουθούν οι παρουσιάσεις άλλων οχτώ ραψωδιών (από ξ μέχρι φ), τις οποίες διαβάζουν οι ηθοποιοί Μαρίνα Αργυρίδου, Κωστάκης Κωνσταντίνου, Μαρία Μίχα, Στέλα Φυρογένη, Ιωάννα Σιαφκάλη, Ανδρέας Τσέλεπος, Μυρτώ Κουγιάλη, Σπύρος Σταυρινίδης. Μπορείτε να ακούσετε τις αναγνώσεις στη διαδικτυακή πλατφόρμα podcast του ΘΟΚ <https://anchor.fm/cyprustheatreorganisation>.

Εορτασμοί για τα 50 χρόνια ζωής και προσφοράς του ΘΟΚ

Καλλιτέχνες και δημιουργοί, σε συνεργασία με το προσωπικό του ΘΟΚ, συνεχίζουν τις προετοιμασίες για τις εκδηλώσεις εορτασμού των 50 χρόνων του Οργανισμού, οι οποίες θα παρουσιαστούν στο κοινό τον προσεχή Μάιο.

Οι δύο εικαστικοί-σκηνογράφοι Έλενα Κοτασβήλι και Αλέξης Βαγιανός έχουν αντλήσει υλικό από το πολύμορφο αρχείο του ΘΟΚ για τη δημιουργία εικαστικής έκθεσης-εγκατάστασης που έχει ως άξονά της την αθέατη πτυχή του θεάτρου. Οι δύο δημιουργοί επιθυμούν να αναδείξουν τη διαδικασία προετοιμασίας μιας παραγωγής, όπου ένα πλήθος αντικειμένων (μακέτες κοστούμιών και σκηνικών, καλούπια μασκών και καπέλων, κείμενα, έγγραφα κ.ά.) αποκαλύπτουν τις ποικίλες διαδρομές προς την καλλιτεχνική δημιουργία.

Η παραγωγή ολιγόλεπτων οπτικοα-

κουστικών έργων, σε σκηνοθεσία Σταύρου Παπαγεωργίου και σε κείμενα του δημοσιογράφου Γιώργου Σαββινίδη, επικεντρώνεται στα εμβληματικά ορόσημα της ιστορίας του Οργανισμού τόσο σε σχέση με τον καλλιτεχνικό όσο και με τον αναπτυξιακό πυλώνα του.

Οι θεατές θα απολαύσουν μια επετειακή εκδήλωση, μια γιορτή του θεάτρου που θα περιλαμβάνει σημαντικές στιγμές από την πορεία του ΘΟΚ από το 1971 μέχρι και σήμερα, και η οποία φιλοδοξεί να αναδείξει την αξία του ανθρώπου πάνω στη σκηνή. Τη σκηνοθετική επιμέλεια της εκδήλωσης έχει αναλάβει ο Παναγιώτης Λάρκου, έχοντας ως βασικούς συνεργάτες του τον μουσικό Γιώργο Κολιά και τον κινηματογραφικό σκηνοθέτη Αντρέα Κυριάκου. Κεντρικός παρουσιαστής θα είναι ο ηθοποιός Προκόπης Αγαθοκλέους.

Food for ΘΟΚ

Σε μια περίοδο όπου μας έχει λείψει η επαφή με το κοινό, ανοίγουμε ένα παράθυρο επικοινωνίας για να σας ακούσουμε.

Στείλτε μας προσωπικό μήνυμα (μέχρι 100 λέξεις) στο Facebook ή στο Instagram και μοιραστείτε μαζί μας τις εντυπώσεις που σας άφησε κάποια παραγωγή ή κάποια άλλη δράση/εκδήλωση του ΘΟΚ.

Δώστε μας feedback!

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αντιγόνη Παπαφιλιππού

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σούλα Ζαβού

ΜΕΛΗ

Σωτηρούλα Γιασεμή
Ανθή Ζαχαριάδου
Γιώργος Λοΐζου
Θεοδώρα Σάββα
Φλωρεντία Σάββα
Αλέξης Τσιλεπέης
Χρυσάιμη Ψηλογένη

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Σάββας Κυριακίδης

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Λογιστής
Σάββας Χαλαλάμπους

Ροδούλα Φιλίππου
Φωτεινή Κουρσάρη
Αθηνά Χατζηιωακείμ
Αντρη Χατζηπαπααναγιώτου

ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Υπεύθυνη Λειτουργός
Μαρίνα Μαλένη

Νίκη Μουρουζή

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ/ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Υπεύθυνη Λειτουργός
Μαρία Ευσταθίου

Ανδρής Διαμαντίδου

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΕΙΩΝ

Υπεύθυνη Λειτουργός
Μάγδα Μακάρ

ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΟΣ

Κυριακή Αργυρού

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Θέμις Σώζου
Μαρία Σταφυλάρη-Κυριάκου

Ιδιαίτερα Διευθύντρια
Ειρήνη Αναστασίου

TAMEIO

Γεωργία Κωνσταντίνου
Κωνσταντίνα Σάββα

ΑΠΟΘΗΚΕΣ

Φώτης Μύθιλλος
Μαρία Σαραντή

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΤΗΡΙΟΥ

Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Πέτρος Κουλέρμος

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Ελένη Ζαφείρη
Έλενα Ανδρέου-Σεβαστίδου
Χριστίνα Φιλίππου
Ηλιάννα Φλωρίδου

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Υπεύθυνος Εργαστηρίου
Κατασκευής Σκηνικών
Ιωάννης Χριστοδούλου

Ανώτερος Τεχνικός
Πέτρος Λουκά

Μηχανικοί Σκηνής
Μάριος Καραγωγιάς
Λύσανδρος Λυσάνδρου
Δώρος Τσολάκης

Χριστάκης Παναγή
Μιχάλης Σταύρου
Μενέλαος Μενελάου
Αντρέας Αντρέου

ΤΜΗΜΑ ΣΚΗΝΩΝ

Διευθυντής Σκηνής
Αχιλλέας Αχιλλέως

Βοηθός Διευθυντής Σκηνής
Κυριάκος Σάββα

Βοηθός Διευθυντής Σκηνής
Κυριάκος Σάββα

Βοηθοί Σκηνής / Υπεύθυνοι
Δοκιμής και Παράστασης
Μαρία Χαλαλάμπους
Κώστας Μενόικου
Χάρης Ιωάννου

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Ανώτερος Φωτιστής
Γεώργιος Κουκουμάς

Σταύρος Ευλαμπίου
Σταύρος Τάρταρης

ΤΜΗΜΑ ΗΧΟΥ

Γιώργος Χριστοφή
Στράτος Σταμάτης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Σπύρος Ιωαννίδης

ΑΜΠΙΓΕΣ

Μηλίτσα Βίκτωρος
Μαρία Χαλαλάμπους

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΡΑΠΤΙΚΗΣ

Κωνσταντία Γερολεμίδου
Αννα Κύζα

ΘΥΡΩΡΟΙ/ΤΑΞΙΘΕΣΙΑ

Υπεύθυνος Υποδοχής
Θέμις Νικολάου

Στέλλα Ανδρέου-Χριστοδούλου
Φαίη Αρότη
Ρίτα Αχιλλέως
Χριστίνα Κάσια
Λούης Κόνιαλης
Μάριος Κόνιαλης
Κατερίνα Φαρμακίδου
Κωνσταντίνα Χαλαλαμπίδου
Αντρη Σκουφαρίδου
Ραφαέλλα Νεοφύτου
Βασιλεία Γέρου
Αργυρή Ηλία
Παναγιώτα Αντωνίου

Γενικές Πληροφορίες

ΘΕΑΤΡΟ ΘΟΚ

Κεντρική Σκηνή
Νέα Σκηνή
Σκηνή 018
Ταμείο

Γρηγόρη Αυξεντίου 9
1096 Λευκωσία

Γραφεία:
22864300

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΘΟΚ

€12
€6*

* Μειωμένο εισιτήριο ισχύει για: τη Σκηνή 018 (παιδιά και γονείς), ανέργους, συνταξιούχους, πολύτεκνους με την επίδειξη του αντίστοιχου αποδεικτικού εγγράφου, άτομα κάτω των 25 ετών με την επίδειξη πολιτικής ταυτότητας

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ / ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Λευκωσία: Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717 (Τρίτη-Κυριακή 10:00-13:30 & 16:00-18:00), και ηλεκτρονικά στη σελίδα www.thoc.org.cy

Λεμεσός: Ταμείο Πατίχειου Δημοτικού Θεάτρου, τηλ. 25377277 (Δευτέρα - Παρασκευή 10:00-13:00 & 16:00-19:00, Σάββατο 10:00-13:00), και ηλεκτρονικά στη σελίδα www.pattihio.com.cy
Ταμείο Θεάτρου Ριάλτο, τηλ. 77777745 (Δευτέρα-Παρασκευή 10:00-15:00), και ηλεκτρονικά στη σελίδα www.rialto.com.cy

Λάρνακα & Πάφος: Ηλεκτρονικά στη σελίδα www.thoc.org.cy

- Δεν υπάρχει δυνατότητα τηλεφωνικής προκράτησης θέσεων (εξαιρείται το Θέατρο Ριάλτο).
- Οι θεατές παρακαλούνται να προσέρχονται στο θέατρο 45 λεπτά πριν από την έναρξη κάθε παράστασης.
- Η χρήση μάσκας είναι υποχρεωτική εκ μέρους των θεατών με την είσοδό τους στο θέατρο, κατά τη μετακίνησή τους στους κοινόχρηστους χώρους, κατά τη διάρκεια της παράστασης, αλλά και κατά την αποχώρησή τους από το θέατρο.

